UČITEĽSKÉ NOVINY

PERIODIKUM O ŠKOLSTVE A VZDELÁVANÍ 2/2016, 15. február 2016 Rozširované bezplatne. Ročník LXIII

Na mimoriadnej schôdzi sa rokovalo o školstve

Mimoriadna schôdza venovaná problematike školstva trvala desať hodín, poslanci rokovali o stave slovenského školstva do neskorých nočných hodín. Zasadnutia pléna svojimi podpismi iniciovalo 35 opozičných poslancov a konalo sa 11. februára 2016. Plénum tému uzavrelo až pred polnocou.

Poslanci nakoniec neprijali návrh opozície na uznesenie k riešeniu krízovej situácie v školstve a opatrenia na dlhodobé a udržateľné zlepšenie školstva. Poslanci Pavol Abrhan (KDH), Richard Vašečka (OĽaNO) a Martin Poliačik (SaS) v ňom navrhovali, aby Národná rada SR vyjadrila vážne znepokojenie s tým, že vláda dlhodobo ignoruje problémy v školstve.

Parlament skonštatoval, že kvalitné vzdelávanie je jedným zo základných pilierov každého vyspelého štátu a že riešenie problémov v školstve nahromadených za obdobie samostatnosti Slovenska vyžaduje pokračovanie v začatých systémových zmenách v školstve naprieč celým politickým spektrom. Tiež potvrdil, že konsolidácia verejných financií v tomto volebnom období vytvorila systémové predpoklady pre dlhodobo udržateľné financovanie školstva a vedy na Slovensku. *(dokončenie na str. 2)*

Na snímke minister školstva Juraj Draxler počas rokovania mimoriadnej schôdze NR SR.
Zdroj: TASR/Štefan Puškáš

V čísle nájdete

Školstvo je prioritou

Odpočet ministerstva

Učitelia na lyžiarskom zájazde

Veľká praveká súťaž

Nespokojní učitelia vyšli do ulíc

Nespokojní pedagógovia sa 21. januára nedohodli s ministrom školstva Jurajom Draxlerom na splnení svojich požiadaviek. Časť učiteľov preto vstúpila do štrajku. Svoju nespokojnosť vyjadrili niekoľkými demonštráciami na celom Slovensku.

Štrajk sa začal 25. januára demonštráciou na Námestí SNP v Bratislave, kde sa stretlo približne dvetisíc ľudí. Učitelia pokračovali pochodom pred Národnú radu SR, kde taktiež hovorili o svojich požiadavkách

Štrajk učiteľov prišlo 27. januára do Levíc podporiť štyristo ľudí, v Nitre darovali 29. januára nespokojní učitelia krv. Na Námestí SNP v Banskej Bystrici sa 29. januára na protestnom zhromaždení zišlo viac ako šesťsto ľudí. Približne 2 000 až 2 500 ľudí vytvorilo 1. februára živú reťaz okolo Úradu vlády SR a Prezidentského paláca v Bratislave. Živú reťaz organizovali aj v Topoľčanoch, Rimavskej Sobote, Košiciach, Prešove, Prievidzi, Nitre, Trenčíne, Lučenci, Poprade, Žiline, Partizánskom, v Martine a Trnave.

Účastníci štrajku učiteľov na Námestí SNP v Bratislave počas prvého dňa neobmedzeného štrajku. *Zdroj: SITA/Marko Erd*

Bubnami i rapkáčmi protestovali nespokojní učitelia pred parlamentom 2. februára, viac ako 200 štrajkujúcich prišlo 3. februára do Ružomberka vyjadriť svoju nespokojnosť so stavom v slovenskom školstve. V Košiciach si 8. februára vzali štrajkujúci so sebou i bicykle, konal sa tu totiž bicyklový sprievod na podporu požiadaviek štrajkujúcich učiteľov.

Na demonštrácií na Námestí SNP v Bratislave sa 10. februára stretli ľudia, ktorí podporujú požiadavky štrajkujúcich pedagógov. Učiteľov prišli podporiť aj študenti či rodičia žiakov. Rodičia žiakov Spojenej školy na Novohradskej v Bratislave pred demonštráciou ohlásili, že podporujú učiteľov a svoje deti nepošlú do školy každý z nasledujúcich piatkov, a to až do začiatku konštruktívneho rokovania vládnych činiteľov s ISU.

Zástupcovia rodičov žiakov z Novohradskej vystúpili na pódiu a vyzvali ďalších rodičov, aby sa zapojili podobnou formou do štrajku.

(pokračovanie na str. 3)

Návrh na riešenie situácie v školstve opozícii nevyšiel

Národná rada vyzvala politické strany, aby deklarovali verejný záväzok prijať po voľbách spoločne v NR SR Národný vzdelávací program na roky 2016 až 2024.

Národná rada SR namiesto opozičného návrhu prijala 11. februára návrh poslanca Ľubomíra Petráka (Smer-SD). Národná rada zároveň vyzvala všetky politické strany, aby deklarovali verejný záväzok prijať po voľbách spoločne v NR SR Národný vzdelávací program na roky 2016 až 2024. Národný vzdelávací program bude obsahovať ciele vzdelávania, kroky na ich dosiahnutie, časový harmonogram aj finančné zabezpečenie jednotlivých úloh. Národná rada ďalej vyzvala garantovať efektívny, spravodlivý a transparentný systém financovania školstva. Ďalej tiež odporúča prijať v NR SR zákony o financovaní regionálneho školstva, vysokého školstva, vedy a výskumu v súlade s metodikou a odporúčaniami OECD. Ďalším bodom je prijať v NR SR novelu zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch, ktorou sa prehodnotí systém kontinuálneho vzdelávania. Vyzýva tiež dofinancovať modernizačný dlh škôl a školských zariadení, ktorý vznikol nerovnakým prístupom pri čerpaní štrukturálnych fondov EÚ. Uznesenie ďalej vyzýva každoročne vypracovať výročnú správu o stave školstva a o plnení Národného vzdelávacieho programu na roky 2016 až 2024.

Podpredseda Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport Ľubomír Petrák počas rokovania 61. schôdze Národnej rady SR.

Zdroj: SITA/Marko Erd

Rokovanie mimoriadnej schôdze NR SR.

Zdroj: TASR/Štefan Puškáš

Martin Poliačik (SaS) povedal, že po mesiaci štrajku učiteľov je toto uznesenie veľkým sklamaním, v ňom nie je žiadny záväzok. "Vôbec nevieme, čo v tých novelách bude napísané. To, že prijmeme novelu, nehovorí nič," hovorí Poliačik.

Požiadavky na vyššie platy

Slovenská komora učiteľov a tiež Iniciatíva slovenských učiteľov vládu žiadajú, aby legislatívnymi opatreniami zabezpečila zvýšenie tarifných platov všetkých pedagogických a odborných zamestnancov v regionálnom školstve od 1. januára 2016 o 140 eur. Od 1. januára 2017 následne žiadajú ďalšie zvýšenie o 90 eur. Ďalšou požiadavkou je zvýšenie rozpočtov ministerstva školstva a ministerstva vnútra na rok 2016 o 400 miliónov eur s cieľom vyrovnať existujúce rozdiely vo vybavenosti škôl didaktickými prostriedkami.

Poslednou požiadavkou je, aby vláda prijala novelu zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch, ktorou by opätovne zaviedla možnosť získavať kredity overením kompetencií, zrušila sedemročnú obmedzenú platnosť kreditov a obnovila možnosť získavať kredity za rozširujúce štúdium, štúdium v zahraničí a tvorivé aktivity.

Zdroj: TASR, SITA

Ako s absenciou žiakov počas štrajku?

Hlavná školská inšpektorka Viera Kalmárová tvrdí, že riaditeľ školy nemôže ako dôvod ospravedlniteľnej absencie žiaka uznať skutočnosť, že jeho neprítomnosť na vyučovaní je výrazom podpory ISU.

"Zatiaľ čo učitelia ako zamestnanci majú zaručené právo na štrajk, rodičia majú povinnosť dbať o plnenie povinnej školskej dochádzky a dbať o to, aby dieťa dochádzalo do školy pravidelne a včas. Pokiaľ zákonný zástupca žiaka, ktorý plní povinnú školskú dochádzku, v tomto prípade rodič, svoju povinnosť zanedbá a jeho dieťa neospravedlnene vymešká viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci, musí rátať s tým, že riaditeľ školy je povinný túto skutočnosť oznámiť príslušnému orgánu štátnej správy a obci, v ktorej má rodič dieťaťa trvalý pobyt," tvrdí Kalmárová s tým, že konanie rodiča v tomto kontexte môže byť kvalifikované ako trestný čin ohrozovania mravnej výchovy dieťaťa, ak neospravedlnená absencia presiahne viac ako 100 vyučovacích hodín za rok.

Pokiaľ ide o absenciu žiaka, ktorý ukončil povinnú školskú dochádzku, pričom dôvodom jeho neprítomnosti by mala byť podpora združenia ISU, riaditeľ školy sa má opierať o školský poriadok, ktorý vychádza zo školského zákona, a musí vyhodnotiť túto absenciu za neospravedlnenú a vyvodiť z nej dôsledky podľa pravidiel školského poriadku. Má teda uložiť výchovné opatrenie či znížiť známku zo správania.

"Zdieľam názor, že každý zodpovedný riaditeľ školy by mal rodičov, ktorí mienia vyjadriť svoju podporu Iniciatíve slovenských učiteľov prostredníctvom neúčasti svojich detí na vyučovaní, upozorniť na riziká, ktoré z tejto formy podpory reálne hrozia. V tomto kontexte otvorenou ostáva otázka, prečo majú byť deti - žiaci prevodovou pákou občianskych postojov rodičov, a to najmä v prípade, keď dôsledky za konanie rodičov ponesú nielen samotní rodičia, ale aj ich deti," hovorí Kalmárová.

Zdroj: SITA

Nebude to len o štrajku...

Začala sa druhá polovica školského roka. Prvý polrok ukončilo polročné vysvedčenie a jeho ďalšiu etapu otvárajú jarné prázdniny. Začiatok roka sa však neniesol práve v pokojnom duchu. Poznačila ho štrajková pohotovosť, ktorá sa neskôr prehupla do ostrého štrajku časti pedagógov. Nespokojní učitelia tak vyšli do ulíc a s transparentmi v rukách bojovali o lepšie školstvo. V čase našej uzávierky učitelia oznámili prerušenie štrajku a štafetu odovzdali vysokoškolským pedagógom, ktorí vstupujú do štrajku.

Problémy v školstve dominujú nielen v Učiteľských novinách, ale máme možnosť sledovať diskusie, ktoré pohltili všetky médiá na Slovensku. Problematika školstva sa tak zo dňa na deň stala nástrojom ostrej výmeny názorov nielen politikov, ale i odborníkov, osobností a bežných ľudí. Niektorí štrajk podporujú, iní kritizujú – názorov je mnoho.

Usilujeme sa preto v tomto čísle priniesť prierez toho, čo sa za posledné týždne udialo. Okrem toho sme si našli čas aj na iné témy. Pozreli sme sa detailnejšie na to, čo všetko stihlo ministerstvo urobiť za ostatné štyri roky alebo akým aktivitám sa venujú odborári. A teraz z iného súdku – vedeli ste napríklad, že na Slovensku máme prvé múzeum venované holokaustu? Viac sa dočítate na strane 18. Nakoniec by som vám rada pripomenula, že opäť prinášame niekoľko zaujímavých súťaží. Nezabudnite sa zapojiť aj vy.

V mene celej redakcie vám prajem pokojný návrat do školských lavíc po jarných prázdninách.

Martina Miksová, šéfredaktorka

Na druhý deň štrajku dostala vláda pokarhanie

Nespokojní učitelia odovzdali 26. januára vláde a parlamentu pokarhanie za to, ako si viedli v oblasti školstva za posledné štyri roky. "Udeľujeme pokarhanie za opakované zabúdanie na sľuby, neustále vyrušovanie verejnosti kauzami, úmyselné poškodzovanie dobrého mena učiteľov, opakované šikanovanie a zastrašovanie po školách a politizáciu školstva," uviedol pred úradom vlády Viktor Križo z Iniciatívy slovenských učiteľov.

Niektoré školy boli zatvorené niekoľko dní, inde prebiehalo vyučovanie v obmedzenom režime. Najviac zatvorených škôl bolo v Bratislavskom kraji. Počas prvého dňa bolo podľa informácií ministerstva školstva zatvorených 179 škôl, čo bolo z celkového počtu 2,66 percenta. Ďalej ministerstvo informovalo, že v tento deň bolo zo zdravotnej poisťovne pre štrajk odhlásených 6 969 zamestnancov.

Štrajkujúci učitelia z Iniciatívy slovenských učiteľov odnášajú na podateľňu Úradu vlády SR "pokarhanie od učiteľov" určené pre vládu a parlament SR. *Zdroj: SITA/Robert Tappert*

Prerušený štrajk

Iniciatíva slovenských učiteľov od 15. februára prerušila štrajk, do ktorého nespokojní učitelia vstúpili v pondelok 25. januára. Od pondelka 15. februára však štrajkovú štafetu preberajú vysokoškolskí učitelia. Vysokoškolskí pedagógovia vytvorili Iniciatívu vysokoškolských učiteľov (IVU) a 9. februára vstúpili do štrajkovej pohotovosti. Zároveň pohrozili ostrým štrajkom od 15. februára.

"Neskončili sme, pokračujeme ďalej. Počas štrajkovej pohotovosti budeme naďalej presadzovať plnenie našich požiadaviek, poukazovať na nedostatky v slovenskom školstve a hlavne ďalej mobilizovať školskú verejnosť," povedal Branislav Kočan z ISU.

Od pondelka sa učitelia vrátili za školské katedry, no podľa Kočana už nebudú takí istí, ako odtiaľ pred pár týždňami odišli. Slovensko podľa neho nesmie šetriť na vzdelávaní, takéto šetrenie totiž štát môže prísť draho.

Vznik Iniciatívy vysokoškolských učiteľov

V nadväznosti na stretnutie akademickej obce, ktoré v pondelok 8. februára zorganizoval Akademický senát Filozofickej fakulty UK, vznikla Iniciatíva vysokoškolských učiteľov. Štrajkový výbor tejto iniciatívy zároveň vyzval akademickú obec na podporu štrajkujúcich učiteľov. Juraj Halas z Iniciatívy vysokoškolských učiteľov 9. februára uviedol, že iniciatíva vyslovuje podporu a obdiv učiteľom, ktorí sa doteraz zapojili do štrajku. Štrajkový výbor iniciatívy pozostáva zo 16 vysokoškolských učiteľov z 10 fakúlt viacerých slovenských univerzít. Iniciatíva nepredkladá žiadne vlastné požiadavky, plne sa stotožňuje s požiadavkami Iniciatívy slovenských učiteľov a žiada vládu o ich splnenie. "Ak vláda nepristúpi na požiadavky Iniciatívy slovenských učiteľov, sme pripravení prevziať štrajkovú štafetu od učiteľov a vychovávateľov v materských, základných a stredných školách," dodal Halas.

Rektori chcú lepšie školstvo, ale aj začiatok letného semestra

Na ohlásený štrajk reagovali 12. Februára aj rektori vysokých škôl v spoločnom vyhlásení. Uvádzajú, že väčšina predstaviteľov vysokých škôl, ktorých zamestnanci sú členmi štrajkového výboru Iniciatívy vysokoškolských učiteľov, konštatuje, že aktivity členov štrajkového výboru IVU sú ich osobnou iniciatívou. "Podotýkame, že na všetkých slovenských vysokých školách sú plne rešpektované akademické slobody a akademické práva členov akademickej obce," uviedla Slovenská rektorská konferencia (SRK). Rektori slovenských vysokých škôl však považujú na začiatku letného semestra za dôležité, aby boli vytvorené všetky podmienky pre výučbu podľa schváleného harmonogramu akademického roka.

SRK pripomenula, že dlhodobo presadzujú zvyšovanie kvality vysokého školstva, zlepšenie finančného ohodnotenia vysokoškolských učiteľov a ich spoločenského postavenia. "Niekoľko mesiacov intenzívne rokovali s predstaviteľmi vlády SR a predsedom Národnej rady SR o aktuálnych problémoch rozvoja a financovania vysokého školstva. Výsledkom rokovaní je dofinancovanie rozpočtu verejných vysokých škôl na rok 2016, schválenie priorít rekonštrukcie ubytovacích zariadení verejných vysokých škôl a akceptácia požiadaviek vysokých škôl na riešenie korekcií čerpania eurofondov zo začiatku decembra minulého roka," dodávajú.

Zdroj: TASR, SITA

Plagáty informujúce o štrajku učiteľov na vchodových dverách zatvoreného Gymnázia Metodova v prvý deň neobmedzeného štrajku učiteľov. *Zdroj: SITA/Marko Erd*

Čo viedlo učiteľov k štrajku?

Dôvodom vyhlásenia štrajku bolo podľa Iniciatívy slovenských učiteľov (ISU) dlhodobé ignorovanie požiadaviek učiteľskej obce, odborových a profesijných organizácií v školstve na zabezpečenie primeraného financovania školstva.

Učitelia žiadajú štát zvýšiť tarifné platy všetkých pedagogických a odborných zamestnancov v regionálnom školstve od budúceho roka o 140 eur a o 90 eur od začiatku roka 2017. Taktiež, aby vláda prijala novelu zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch, ktorou by sa opäť zaviedla možnosť získavať kredity overením kompetencií a zrušila sedemročnú obmedzenú platnosť kreditov. Učitelia zároveň chcú, aby sa zvýšili rozpočty ministerstiev školstva a vnútra na rok 2016 o 400 miliónov eur s cieľom vyrovnať existujúce rozdiely vo vybavenosti škôl. Na Slovensku je podľa údajov ministerstva školstva 2935 materských škôl, 2113 základných škôl a 868 stredných škôl. Počet učiteľov je približne 89 tisíc.

Pellegrini: Školstvo je prioritou

Vyštudovaný ekonóm Peter Pellegrini viedol rezort školstva len päť mesiacov, no za ten krátky čas stihol odštartovať viacero ozdravných a modernizačných zmien. Zo stoličky ministra presadol na kreslo predsedu NR SR, avšak školstvo mu dodnes zostalo blízke.

Školstvo sa v uplynulých dňoch stalo témou, o ktorej každý hovorí. Nepochybne to spôsobili aj štrajky učiteľov, ako vnímate toto turbulentné obdobie?

Sám pochádzam z učiteľskej rodiny, pretože aj moja mama učila. Prácu každého jedného pedagóga si nesmierne vážim a plne si uvedomujem, že tak ako v každej profesii, aj v tomto povolaní sú problémy. Sú tu však na to, aby sa riešili. A to priamo za rokovacím stolom a nie na ulici. Preto ma veľmi mrzí, ako sa momentálne prezentuje situácia v školstve. Musím zdôrazniť, že štrajk, ktorý organizovala malá skupina učiteľov, vôbec nebol celoplošným štrajkom. Médiá však situáciu nafúkli a vytvorili obraz množstva zatvorených škôl, ktoré celoplošne ochromili vyučovanie a tisícok učiteľov, ktorí nenastúpia do škôl aj celé týždne. A takto to nebolo. V teréne boli denne zatvorené len asi 2% z celkového počtu slovenských škôl.

Na jednej z prvých tlačoviek ste sa vyjadrili, že ide o politickú akciu. Aj dnes trváte na takomto označení?

Určite áno. Som hlboko presvedčený o tom, že obdobie blížiacich sa parlamentných volieb bolo zneužité na vyvolanie takejto nálady. Ja i súčasný minister Juraj Draxler sme boli vždy aktívni v rokovaniach so zástupcami komory učiteľov, stavovskými organizáciami a aj so školskými odbormi, s ktorými máme uzavretú kolektívnu zmluvu. Oni štrajk nepodporili. Z môjho pohľadu preto išlo naozaj o účelové využitie predvolebného obdobia a jedným z cieľov je podľa môjho názoru aj ovplyvniť výsledky volieb. Svedčí o tom aj vyjadrenie zástupcu Nových školských odborov Ľudovíta Sebelédiho, ktorý sa vyjadril, že dobrým výsledkom štrajku bude už len samotný fakt, ak strane SMER-SD klesnú preferencie o 5 percent.

Rád by som preto poďakoval všetkým, ktorí tomuto politicky motivovanému štrajku nepodľahli, ostali v školách spolu so žiakmi a vyučovali.

Pozrime sa na požiadavky štrajkujúcich učiteľov. Boli oprávnené a bolo by ich možné naplniť do termínu, ktorý si učitelia stanovili?

Snažili sme sa s učiteľmi diskutovať a zistiť, ako dané požiadavky vytvorili, nevedeli nám ich však vyargumentovať ani samotní iniciátori štrajku. Keď sa ich minister Juraj Draxler opýtal, ako prišli k sume 400 miliónov eur, ktorú podľa nich treba do školstva investovať, nevedeli to zdôvodniť. Napríklad Iniciatíva A dosť!, ktorá taktiež štrajk podporila, sama zverejnila fakt, že okolo 150 miliónov je potrebné investovať do dobudovania škôl. Toto je už zase iná suma. Ďalšie číslo: 140 eur k platu, ktorú štrajkujúci požadovali okamžite vyplatiť rozhodnutím vlády SR alebo zmenou zákona, v tejto chvíli opäť premýšľam, ako túto sumu vypočítali. Áno, sú to veci o ktorých môžeme ďalej hovoriť. My sme nikdy nepovedali, že platy pedagógov nemajú ďalej rásť. Sme pripravení v trende rastu platov učiteľov pokračovať a pripomínam, že tieto mzdy rástli výraznejšie ako všetkým ostatným pracovníkom štátnej a verejnej správy. Pokiaľ dostaneme šancu, v tomto zvyšovaní budeme pokračovať aj počas nasledovných štyroch rokov.

Štrajkujúci učitelia presne pomenovali koľko chcú na výplatnej páske, konkrétne čísla však už odzneli aj z úst premiéra. Nejde o sľub, ktorý sa možno nebude dať splniť?

Už dnes môžeme povedať, že ekonomická situácia nám pravdepodobne umožní, aby sa v nasledujúcom období platy pedagógov zvýšili minimálne o ďalšiu štvrtinu, teda o ďalších 25 percent. Garantoval to premiér spolu s ministrom financií. Čiže zmysel požiadavky iniciátorov štrajku je oprávnený, ale spôsob a forma, aké boli použité, je absolútne neakceptovateľná. Som preto veľmi rád, že bola daná ponuka, aby zástupcovia učiteľov boli súčasťou tímu, ktorý bude pripravovať časť programového vyhlásenia vlády, ktorá sa týka vzdelávania. Takto môžu priamo ovplyvňovať politiku budúcej vlády, a to bez ohľadu na to, ako dopadnú voľby. Mne bude rezort školstva vždy blízky a vždy, keď budem môcť, rád budem akýmkoľvek spôsobom nápomocný.

Na archívnej snímke predseda NR SR Peter Pellegrini.
Zdroj:TASR/Martin Baumann

Predseda najväčšieho odborového zväzu povedal, že 25% zvýšenie je málo. Viete si predstaviť aj väčší nárast? Čo za to budete následne žiadať od učiteľov?

Pozrite sa, my sme nepovedali že to bude maximálne 25 percent, ale práve naopak, povedali sme, že nárast vieme v budúcom období garantovať minimálne o štvrtinu. Všetko bude výsledkom vyjednávania. Na strane druhej si však musíme povedať pravdu. Nám tu nefunguje akási previazanosť medzi kvalitou školstva a platmi učiteľov. Kým platy za posledné štyri roky rástli a my sme investovali stovky miliónov eur do infraštruktúry a vybavenia škôl, naďalej tvrdíme, že nám školstvo ide dolu vodou. V medzinárodných porovnaniach naši žiaci nedosahujú primeranú úroveň, a tak sa pýtam, kde je chyba? Na základných školách pripadalo na jedného učiteľa pred desiatimi rokmi 18 či 19 žiakov, dnes je to 12 žiakov. To znamená, že je menej žiakov a viac učiteľov, čo vytvára predpoklad, že sa im učitelia môžu viac venovať. Napriek tomu tvrdíme, že deti nevedia čítať s porozumením, že nedosahujú v testovaniach PISA výsledky priemeru Európskej únie, tak potom tu niečo nie je v poriadku.

V čom spočíva táto nerovnosť?

V platoch ani vo vybavení škôl to zrejme nebude. Tieto faktory sa postupne zlepšujú, no výsledky nášho vzdelávacieho procesu nerastú, ba dokonca sa nezastavil ani jeho pokles. Preto sa treba zamerať na samotnú prípravu pedagóga. Dôslednejšie skúmať, ako pripravujeme na povolanie našich nových učiteľov už na fakultách, či sú skutočne pripravení aj na reálnu prax. Pokiaľ ide o samotné vyučovanie, treba zintenzívniť činnosť školskej inšpekcie, ale nie v zmysle, že bude kontrolovať papiere a buzerovať za to, že štvorček v triednej knihe je vyškrtnutý sprava doľava a nie naopak. Pracovníci inšpekcie by mali sedieť priamo na vyučovacích hodinách, posudzovať konkrétneho pedagóga a sledovať, akým spôsobom vedie samotný vyučovací proces, či skutočne vyučuje podľa najmodernejších metód, či sa dovzdeláva. Ak na jednej strane požadujete plácu a odmenu, na strane druhej má ten, kto službu od vás dostáva právo kontrolovať kvalitu. To znamená, že sa budeme musieť zaoberať samotnou kvalitou pedagógov oveľa intenzívnejšie. Máme množstvo vynikajúcich učiteľov, určite sa však nájdu aj takí, ktorí svoju prácu nerobia s takým nasadením, aké by slovenskí žiaci a študenti potrebovali.

Vy ste učiteľom odkázali, že vyššie platy si môžu ísť pýtať aj k svojim zriaďovateľom.

Áno, dnes sa zabúda na to, že za mnohé nedostatky na školách je zodpovedná samospráva a nie štát. Ak zriaďovateľ považuje školstvo za svoju prioritu, môže zo svojho rozpočtu vyčleniť prostriedky aj na zvýšenie miezd.

Rovnako to platí aj o stave budov, ktoré sú majetkom miest a obcí. Ak sa dnes učitelia sťažujú, že im zateká strecha, minister školstva za to v tomto prípade nie je zodpovedný. Výzva k tomu, aby sme pod ministerstvo prevzali originálne kompetencie, bude ešte predmetom rozsiahlych diskusií a my sa im nebránime.

Učitelia volajú aj po zmene kreditového systému. Vy ste sa už vyjadrili, že tento systém nefunguje a treba ho zmeniť. Prečo?

Problematika vzdelávania učiteľov a platnosti či neplatnosti kreditov, to je otázka, ktorou som sa ako minister školstva začal intenzívne zaoberať. V súčasnosti sa rozpracúva dokument, ktorý by mal od základu zmeniť samotný kariérny postup a vzdelávanie pedagóga na úplne inú úroveň. Ale to je opäť proces, ktorý sa jednoducho nedá zvládnuť za jeden týždeň a s nožom na krku.

Mnohí opoziční poslanci tvrdia, že sa za posledné 4 roky neurobilo v školstve nič. Predpokladám, že s týmto tvrdením nesúhlasíte.

Myslím si, že sa toho urobilo veľa. Možno nie úplne takým tempom, ako by si niekto predstavoval, ale tie trendy sú viac ako jasné. Prišlo k výrazným investíciám priamo do skvalitnenia samotných škôl. Len z regionálneho operačného programu bolo zrekonštruovaných tisíc škôl, ďalej sa financovalo dovybavenie škôl novými pomôckami, bolo investovaných veľa prostriedkov do množstva ďalších projektov na skvalitnenie školstva. Pozitívne vnímam aj zákon o duálnom vzdelávaní, či zákon o športe, ako aj zákaz pre riaditeľov škôl prepúšťať pedagógov počas letných prázdnin. Postupne sa nám darí aj znižovať byrokraciu v rezorte.

Nuž a v neposlednom rade štyri roky po sebe sa na kolektívnom vyjednávaní podarilo vždy dosiahnuť pravidelné zvyšovanie platov pedagogických zamestnancov, čo spolu predstavovalo takmer 22-percentný nárast ich miezd.

Kto robí, robí aj chyby. Je niečo, čo sa za uplynulé obdobie nepodarilo?

Neudiala sa napríklad zmena financovania v regionálnom školstve. Na toto som po mojom nástupe do funkcie ministra školstva naozaj začal apelovať. Zistil som však, že ministerstvo dovtedy nemalo k dispozícii reálne ostré dáta. To znamená, že sme nemohli začať modelovať nové spôsoby financovania regionálneho školstva, pokiaľ sme tieto dáta nemali konkrétne a úplne presné.

Školstvo, bez ohľadu na to, že je to špecifický rezort, sa nedá riadiť na základe intuície, či len pocitov. Práve naopak, musí sa riadiť na základe ostrých nevyvrátiteľných dát, čísel, kedy to naozaj dáva zmysel. Keďže chýbali dáta, nemohli sme sa unáhliť a vymyslieť narýchlo model, ktorý by mohol napríklad ublížiť úspešným školám a nemuselo by to priniesť žiaduci efekt. Preto sme sa rozhodli, že budeme musieť najskôr spustiť rezortný informačný systém,, vďaka ktorému každý mesiac disponujeme potrebnými dátami o deťoch, pedagógoch, skrátka o všetkom, čo sa v školstve deje. Vďaka týmto dátam sa teraz môže začať konkrétna diskusia, akým spôsobom môžeme zmeniť financovanie školstva. Na druhej strane si však aj tu musíme otvorene povedať, že musíme prihliadať aj na demografický vývoj, ktorý predznamenáva redukciu škôl v budúcnosti.

Ukazuje sa totiž, že samosprávy stále nedokončili racionalizáciu, a v mnohých mestách by sme našli školy zaplnené len spolovice, pretože ich primátor, či zastupiteľstvo neboli napríklad stále ochotní zlúčiť s inými školami alebo ich zatvoriť. Takže budeme musieť hovoriť aj o tom, že môžeme zmeniť spôsob financovania regionálneho školstva, aby to nebol hon na žiaka. Na strane druhej si však musíme povedať aj to, koľko škôl budeme skutočne efektívne platiť.

Školstvo má dnes niekoľkých pánov: ministerstvo školstva, ministerstvo vnútra, samosprávy, VÚC-ky. Nebude preto jednou z priorít strany SMER-SD po voľbách, ak bude naďalej ovládať školstvo, snažiť sa o jeho zjednotenie?

To je ťažká diskusia, nakoľko v tomto bez zhody so samosprávou asi ďaleko nepokročíme. Chcem potvrdiť len jednu ambíciu, že sa určite musíme vrátiť k tomu, aby všetky prostriedky, ktoré zo štátneho rozpočtu do tohto rezortu smerujú, išli len cez kapitolu školstva. Ministerstvo vnútra, aj napriek tomu, že je zriaďovateľom škôl by dostávalo transfer rovnakým spôsobom, ako ho dostávajú obce, mestá a VÚC. Ministerstvo by však malo k dispozícii jednu veľkú sumu tak, ako tomu bolo doposiaľ, aby sa dalo porovnávať a bolo jasné, aký objem peňazí do nášho školstva smeruje. To bude minimálne prvý krok zmeny financovania regionálneho školstva na prenesené kompetencie, a tak vrátiť všetko pod rezort školstva.

Prejdem teraz k vysokému školstvu. Ste spoluautorom nového zákona o športe, ktorý je tvorený zdola, čiže tvorili si ho športovci. Za zákon sa postavili všetky športové zväzy, nie je možný takýto scenár v školstve, či už regionálnom alebo vysokom?

Určite áno. My sme dokonca už rokovali aj so Slovenskou rektorskou konferenciou (SRK), kde som im navrhol, že by sme mali v podobnom duchu ako vznikol zákon o športe, hovoriť aj o novom zákone o vysokých školách. Naším cieľom nemá byť len zmena či zvyšovanie rozpočtu pre vysoké školy, ale zároveň nájsť systém, aby sme neprodukovali také veľké množstvo absolventov vysokých škôl.

To znamená spôsob, vďaka ktorému sa budú môcť vysoké školy sústrediť viac na kvalitu a vyberať si naozaj tých najlepších študentov. Štát by mal školám garantovať rozpočet aj v prípade, ak by mali o polovicu študentov menej.

V minulosti ste niekoľkokrát kritizovali projekty, ktoré sa v rezorte školstva robili. Máme tu nové obdobie, na čo by sa preto podľa vás mali nové eurofondové projekty zamerať najviac a ako by mali byť orientované?

Nechcem byť zasa veľkým kritikom, ale niekedy je veľmi komplikované vyhovieť požiadavkám Európskej únie, ktorá od nás vyžaduje aktivity, ktoré pre Slovensko nie sú potrebné. Vždy som viac uprednostňoval projekty, ktoré na školách reálne vidno, ako napríklad dovybavenie technikou. Okrem toho sa musia realizovať aj mnohé projekty, ktorých súčasťou je napríklad tvorba digitálneho obsahu.

Pri národných projektoch však v budúcnosti budeme musieť viesť širšiu diskusiu, dbať v prvom rade na to, aby financie boli využité čo najlepšie, aby účelne prinášali osoh a reálne aj zlepšovali stav školstva v krajine. V bratislavskom kraji sa dnes eurofondy čerpať nedajú, my však musíme zabezpečiť prostriedky aj napriek tomuto faktu. Ďalej je nevyhnutné, aby sme pokračovali v rekonštrukcii samotných budov, ako aj v projektoch rekonštrukcie telocviční. Potrebujeme sa postarať aj o ubytovanie na internátoch vysokých škôl. Tých veci je pred nami naozaj veľmi veľa. Bol by som preto rád, keby to naozaj išlo o projekty, po ktorých bude dopyt zo strany samotných učiteľov a škôl. Námety a tipy na projekty by totiž mali prichádzať práve z ich strany.

Ako by podľa Vás mala vyzerať ideálna základná škola?

Žiadna škola, nech by bola akokoľvek špičkovo technologicky a materiálne vybavená, by nebola dobrou, ak by nemala dobrý pedagogický tím a osvieteného riaditeľa. V škole by mala vládnuť predovšetkým pozitívna a tvorivá nálada a kolektívny duch. A toto ja na školách cítim už od momentu, kedy pri návšteve prekračujem prah dverí.

Redakcia

Peter Pellegrini počas simulovanej Hodiny otázok Detskej Univerzity Komenského (DUK). *Zdroj: SITA/Jozef Jakubčo*

Čo chcú pre učiteľov urobiť politické strany

Školstvo bolo nosnou témou diskusií v médiách počas posledných týždňov. Učitelia, odborári, politici vedia, že treba priebežne robiť systémové kroky, niektoré sa už začali a iné sú plánované. Sme pred voľbami do NR SR. Preto sa aj Učiteľské noviny opýtali politických strán, čo by urobili pre učiteľov a školstvo a položili sme im nasledujúce otázky:
Ako by ste riešili problémy školstva, ak by ste boli vo vláde? Čo by ste urobili pre slovenské školstvo v najbližších štyroch rokoch?

Premiér SR Robert Fico

Smer – sociálna demokracia

Školstvo potrebuje lepší manažment, na ktorý je už čiastočne nastavené napríklad zavedením Rezortného informačného systému. Potrebuje jasnejšie definované štandardy kvality, s prísnejším meraním. Na to musí slúžiť štátna školská inšpekcia, ktorej úlohou bude v prvom rade sledovať procesy v triede, skúmať pedagogické postupy a odporúčať zmeny. Pomocníkom jej bude meranie pridanej hodnoty, ktoré pripravil NÚCEM. Rovnako je potrebné pristúpiť k zmene systému financovania škôl a školských zariadení – koncepčné materiály sa na ministerstve pripravujú, avšak treba zdôrazniť, že v otázke zmeny financovania škôl nepanuje v školskom prostredí zhoda, preto ministerstvo koordinuje diskusiu, ktorá by mala priniesť v tejto otázke čo najskôr konsenzus.Zjednotenie kompetencií v školstve je ďalším bodom, o ktoré sa ministerstvo školstva usiluje už dlhší čas. Ako avizoval minister školstva Juraj Draxler, hneď po voľbách je potrebné začať na túto tému rokovania s ministerstvom vnútra, ako i so Združením miest a obcí Slovenska. Témou prenesených a originálnych kompetencií vo forme analýzy súčasného stavu i návrhu riešenia sa bude zaoberať ministerstvom pripravovaný koncepčný dokument.
Jednou z najpotrebnejších vecí je zlepšiť prípravu budúcich učiteľov zavedením viacúrovňového systému cvičných škôl, ako ho navrhujú samotné pedagogické fakulty.Potrebujeme tiež zlepšiť podporu učiteľov cez kontinuálne vzdelávanie - Ministerstvo školstva SR pripravuje sériu koncepčných dokumentov, ktoré budú okrem iného riešiť aj štruktúru kontinuálneho vzdelávania, ako by mali byť zadefinované jednotlivé kategórie kontinuálneho vzdelávania, aká by mala byť periodicita, v ktorej učitelia majú chodiť na kurzy kontinuálneho vzdelávania, a či má alebo nemá byť naviazané na platový systém.Z hľadiska priťahovania mladých ľudí do školstva by bolo účelné, aby rýchlejšie rástli nástupné platy učiteľom. Od roku 2013 vláda zvýšila platy učiteľom o 22% a i naďalej deklarovala zvyšovanie platov pedagogických i nepedagogických zamestnancov.

Zuzana Zimenová

vedúca stálej pracovnej skupiny strany #SIEŤ pre vzdelávanie

#Sieť je presvedčená, že školstvo si ako jedna z kľúčových služieb poskytovaných štátom vyžaduje sústredenú pozornosť nielen rezortu školstva, ale aj ministerstva financií a predsedu vlády. Najcennejšie, čo na Slovensku máme, sú ľudia, pretochceme investície presmerovať do skvalitnenia výučby detí a do servisu pre učiteľov. #Sieť sa zaviazala v najbližších štyroch rokoch zvýšiť výdavky na vzdelávanie o 30 %.Učiteľom chceme ponúknuť nielen vyššie platy, ale aj zlepšenie pracovných podmienok. Navrhujeme rozšíriť učiteľské tímy v školách o vyšší počet asistentov, psychológov a špeciálnych pedagógov v podobe štandardu, nie výnimočného opatrenia ako je to dnes. Plánujeme tiež vytvoriť sieť terénnej odbornej podpory pre učiteľov, v rámci ktorej im ďalší odborníci pomôžu pri riešení akútnych či dlhodobých problémov priamo v školskom prostredí, namiesto vo vzdialených poradenských centrách. Dôležitou súčasťou nášho plánu je rozšírenie ponuky služieb starostlivosti o deti do 3 rokov, garancia dostupnosti materských škôlok pre deti od 3 rokov, zavedenie prípravného ročníka pre 5 ročné deti v základných školách a posilnenie individuálneho prístupu učiteľov k žiakom.

Jaroslav Paška

prvý podpredseda Slovenskej národnej strany

Pretrvávajúce problémy s nevhodnou štruktúrou absolventov škôl a opakujúce sa protesty učiteľskej verejnosti naznačujú, že náš vzdelávací systém dnes potrebuje dôkladnejšiu inventúru, skvalitnenie pracovných podmienok a následné prispôsobenie jeho štruktúry reálnym potrebám spoločnosti. K tomu bude musieť vláda otvoriť odbornú, vecnú diskusiu za účasti predstaviteľov samosprávy, profesijných združení, školských odborov a zamestnávateľov, aby čo najkratšom čase sformulovala aktualizované politiky pre jednotlivé stupne a odborné zamerania vzdelania. Predpokladáme, že organizačné a štrukturálne úpravy systému sa premietnu aj do rozpočtových opatrení, tak v oblasti materiálneho, ako aj mzdového zabezpečenia škôl.
Chceli by sme zaviesť povinnú školskú dochádzku do osemnásteho roku veku života s nutnosťou ukončenia vzdelania minimálne výučným listom. Posilniť schopnosti žiakov a študentov, najmä čitateľskej, matematickej, prírodovednej gramotnosti a ďalších sociálno-komunikačných zručnostiach. Rozšíriť ponuku odborov aj o tradičné a typické regionálne remeselné odbory.
Chceme tiež zvýšiť kvalitu vzdelávania na vysokých školách a prednostne podporiť vysoké školy so špičkovou vedou a aplikovaným výskumom. Budeme rušiť vysoké školy s nedostatočnou úrovňou vedy a výskumu a zlou štruktúrou, či kvalitou absolventov, nepripravených pre uplatnenie na trhu práce.
Budeme sa snažiť zjednodušiť a sprehľadniť spôsoby financovania a odmeňovania v školstve, aj v nadväznosti na aktualizované mechanizmy kontinuálneho vzdelávania.

Martin Poliačik

predseda poslaneckého klubu SaS strana Sloboda a Solidarita

Nachádzame sa v situácii, keď nám školstvo prešľapuje na mieste. Vedia toučitelia, vedia to rodičia a samotní žiaci to cítia na tom, že ich škola nebaví, nepripravuje ich na budúcnosť, do ktorej vstupujú. Ich výsledky sa v medzinárodnom porovnaní zhoršujú.
Chceme dať školstvu hneď naraz niekoľko impulzov, aby sa veci pohli dopredu. Nie diktovať veľké zmeny zhora, ale vytvoriť priestor pre to, aby kvalita rástla a rozširovala sa slobodne. V prvom rade rozviažeme učiteľom ruky. Prestaneme diktovať, koľko má byť hodín matematiky, koľko jazykov a následne to každý rok meniť. Odstránime byrokratickú záťaž z pliec učiteľov.
Organizácie ministerstva nastavíme tak, aby pomáhali, kde je to potrebné. Nie aby len kontrolovali, či je triedna kniha dobre vyplnená, ale aby reálne sledovali posun žiakov dopredu.
Budeme presadzovať, aby sa vytvárala dlhodobá koncepcia smerovania slovenského školstva. Podľa nás sa v nej musíme začať orientovať viac na dlhodobé potreby žiaka a potlačiť priestor vládnej garnitúry kecať do toho, aké deti majú zo škôl vychádzať.

v nadchádzajúcom štvorročnom období?

Podporíme rast platov a to najmä začínajúcich učiteľov, aby povolanie učiteľa bolo atraktívne pre mladých ľudí. Zavedieme selekciu a tlak na kvalitu do prípravy nových pedagógov. Prinesieme do prestarnutého učiteľského zboru priestor pre nových a progresívnych učiteľov.

Béla Bugár

predseda strany Most-Híd

V prvom rade je potrebné, aby sa školstvo stalo prioritou budúcej vlády a tomu musí zodpovedať aj množstvo financií v štátnom rozpočte. Tie by mali byť orientované na zvýšenie platov v školstve, ale aj na potrebné systémové reformy. Kvalitní a spravodlivo odmenení učitelia sú nevyhnutnosťou dobre fungujúceho systému.

Za celkovo najhoršie považujeme chýbajúcu dlhodobú koncepciu rozvoja školstva, víziu, ktorá by bola záväzná pre všetky vlády. Sme svedkami zásadných zmien smerovania minimálne každé štyri roky, čo má negatívny vplyv jednak na celý výchovno-vzdelávací proces, ale hlavne na jeho kvalitu. Preto je naším cieľom prijať dlhodobú koncepciu v spolupráci s odborníkmi a naprieč politickým spektrom. Jej plnenie by bolo záväzné pre akéhokoľvek ministra.

Naša koncepcia sa zasadzuje o školu 21. storočia - je to škola, ktorá je otvorená, ústretová a má iný cieľ ako len encyklopedické hromadenie vedomostí a kľúčové kompetencie žiakov rozvíja v mene kvality, efektivity a úspešnosti. Zároveň je potrebná vyššia orientácia na trh práce, aby školstvo produkovalo kvalifikovaných absolventov schopných zamestnať sa. S tým súvisí podpora odbornej praxe študentov stredných a vysokých škôl v rámci tzv. duálneho vzdelávania. Je preto potrebné pokračovať v nastúpenom trende.

Veronika Remišová

líderka kandidátky hnutia OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽaNO - NOVA), v programe hnutia zastrešuje oblasť školstva

V súčasnej situácii, kedy je Slovensko na chvoste vyspelých krajín v odmeňovaní učiteľov, je požiadavka na zvýšenie platov učiteľov oprávnená a pochopiteľná.

Ak si porovnáme platy začínajúcich učiteľov s inými krajinami, tak výrazne vyššie platy ako na Slovensku majú učitelia v takých krajinách ako Kolumbia, Čile, Mexiko, alebo Turecko.

Kvalite školstva výraznejšie nepomôžu elektronické tabule, alebo triedy plné tabletov. Kvalita vzdelávania je priamo úmerná kvalite učiteľa, ktorý je vo vzdelávacom procese najpodstatnejším faktorom. Stovky odborných štúdii hovoria o tom, že kvalita učiteľa vplýva na výsledky dosahované vo vzdelávacom procese viac, ako počet žiakov v triede, učebné osnovy, prípadne vybavenie školy. A nemôžeme chcieť kvalitného učiteľa, ak nemáme záujem ho adekvátne zaplatiť. Ak chceme mať kvalitné vzdelávanie, musíme mať kvalitných a adekvátne zaplatených učiteľov.

Platy učiteľov chceme navyšovať každý rok o 10 % počas celého volebného obdobia. Na konci volebného obdobia budú mať učitelia takmer o polovicu vyššie platy ako majú dnes. Takisto by sme chceli celkovo - navýšiť financie pre školstvo. Regionálnemu školstvu by mali ísť pe niaze priamo z ministerstva.

Chceme takisto stabilizovať rezort pretože častá výmena ministrov spôsobuje nekoncepčnosť a chaos v riadení rezortu. Preverili by sme všetky nevýhodné zmluvy kde odtekajú zdroje, ktoré majú slúžiť žiakom, študentom a učiteľom. Pomôcky na výučbu žiakov za premrštené ceny, alebo zbytočné dotácie pre nekvalitné vysoké školy sú ilustráciou toho, ako sa plytvá prostriedkami z európskych fondov. Učiteľov chceme odbremeniť od zbytočnej byrokracie, aby sa mohli plne venovať vyučovaciemu procesu.

Miroslava Szitová

podpredsedníčka Kresťanskodemokratického hnutia

V prvom rade musí byť oblasť vzdelávania a vedy prioritou celej vlády a nie len jedného ministra. Rozhodne treba viac počúvať učiteľov a odbornú verejnosť. Začať treba citeľnejšou úpravou finančného ohodnotenia ľudí, ktorí sa starajú o budúce slovenské generácie. Zjednotiť všetky školy a školské zariadenia a ich financovanie pod jeden rezort. Dať školám a učiteľom väčšiu slobodu a autonómiu. V prvom rade treba začať proces pretvárania z obrazu ministerstva ako diktátora, ktorý všetko nadiktuje na obraz skúseného poradcu, na ktorého sa môžem obrátiť keď potrebujem pomôcť. Prioritou je samozrejme aj presadenie nášho programu.

Premiérom ohlásené postupné zvyšovanie platov do roku 2020 o 25% predstavuje v realite málo citeľné zvýšenie platov a na tejto úrovni by bolo treba začať v roku 2016 a nie skončiť v roku 2020 ako navrhuje premiér.

Hlásime sa k záväzku strán prijať "Národný vzdelávací program na roky 2016-2020" podľa prijatého uznesenia výboru v NRSR. Je potrebné stabilizovať, zjednodušiť a spružniť ďalšie vzdelávanie a profesionálny rast odborných pracovníkov v školstve. Spustiť dobre nastavený rezortný informačný systém a nastaviť ho tak aby sme dostávali relevantné a prehľadné dáta z praxe. Zrealizovať výraznú debyrokratizáciu rezortu. Začať komplexnú akreditáciu vysokých škôl podľa medzinárodných kritérií.

László A. Szabó

podpredseda Strany maďarskej komunity (SMK) pre školstvo a kultúru

Najhoršie na celom vývoji školstva po roku 1989 je, že každý minister v podstate iba experimentoval so školami, menili sa iba niektoré prvky systému, ale skutočná reforma stále neprebehla. Zmeny boli iba mozaikovité, parciálne, navyše politicky motivované a nakoniec sme sa vrátili k centralizačným úsiliam a politickým rozhodnutiam pri výbere riaditeľov. Kruh sa uzatvoril. Je teda mimoriadne ťažké v krátkosti vymenovať všetky potrebné kroky.

Vzdelávanie má byť konečne strategickou oblasťou aj v skutočnosti, nielen v deklaráciách politikov. Súčasťou zmien musí byť aj zreteľné zlepšenie finančného ohodnotenia kľúčových aktérov v školstve.

Sme toho názoru, že platy pedagógov by mali výrazne prevyšovať priemernú mzdu v národnom hospodárstve. Preto je potrebné vytvoriť taký atraktívny model kariérneho rastu, vďaka ktorému získame pre toto povolanie najtalentovanejších jedincov, schopných uskutočniť ozajstné reformy vo vzdelávaní.

Rovnako im treba zabezpečiť slobodu vyučovania vrátane celého podporného systému. V záujme hospodárskej prosperity krajiny a zvyšovania konkurencieschopnosti jej obyvateľov je nevyhnutné, aby sme mali kvalitné školy a školské zariadenia.

V oblasti vzdelávania menšín mienime zadefinovať pojem "národnostné školstvo", súčasne chceme vytvoriť jeho svojprávnu výchovno-vzdelávaciu štruktúru, ktorá by bola kompatibilná so sústavou škôl na Slovensku.

Anketu pripravila Milica Šarmírová

Už 25 rokov podporujeme výnimočné talenty a nápady.
www.dakujemeDATALAN.sk

OPRELI SA O NÁS A POHLI SVETOM

Naštartoval podujatie, ktoré naplňa ulice Bratislavy hodnotným umením a hviezdami svetového kalibru.

MATEJ DRLIČKA

VIRTUÓZ A ZAKLADATEĽ NETRADIČNÉHO FESTIVALU VIVA MUSICA!

DATALAN

Infokomunikácie | Softvér | Outsourcing | Cloud

DATALAN oslávil 25. výročie pomocou druhým

Zdravotná starostlivosť, ochrana životného prostredia, bezpečie a ľudskosť. To sú hodnoty dôležité pre mnohé úspešné slovenské firmy. Patrí medzi ne aj DATALAN, líder v oblasti technologických inovácií. Svoju chuť pomáhať potvrdil aj zorganizovaním stretnutia fanúšikov dobrých nápadov, na ktorom osobne venoval podporu trom vybraným verejnoprospešným projektom.

Podpora inovácií a nových priekopníckych nápadov, ale aj výnimočných talentov a inšpiratívnych projektov je pre DATALAN dôležitá od začiatku existencie. V roku 2015 spoločnosť oslávila svoje 25. výročie a pri tejto príležitosti spustila kampaň, ktorá predstavuje doposiaľ podporené aktivity. Kliknutím na www.dakujemeDATALAN.sk mohli ľudia vybrať projekt, ktorý od DATALANu získa podporu v ďalšom období. Podpora zástupcom 3 projektov bola odovzdaná na priateľskom stretnutí fanúšikov dobrých nápadov a inšpiratívnych talentov 10. februára 2016 v kaviarni Foxford v Bratislave. „Pomáhať a podeliť sa o úspech považujeme za mimoriadne dôležité," uviedol Marek Paščák, CEO spoločnosti DATALAN.

Vďaka rozhodnutiu hlasujúcej verejnosti získalo najväčšiu podporu združenie Nepočujúcedieťa.sk, ktorého cieľom je vybudovanie 1. detského audiocentra na Slovensku. Ako uviedla Ľubica Majtánová z OZ Nepočujúcedieťa.sk, ktorá projekt zastrešuje: „Raná diagnostika a liečba je nevyhnutná pre plnohodnotný život nepočujúcich detí.
Na Slovensku však chýbajú odborníci aj technické vybavenie, rodičia detí s poruchami sluchu preto museli doteraz kvôli ranej diagnostike cestovať do Brna alebo Prahy." Zriadenie 1. detského audiocentra v bratislavskej Detskej fakultnej nemocnici, ktoré bude slúžiť celému Slovensku, sa tak aj vďaka finančnej podpore spoločnosti DATALAN môže uviesť do života už tento rok.

Hostí stretnutia oslovil aj projekt Zelená škola občianskeho združenia Živica. Školy v najväčšom ekoprograme na svete, ktorého cieľom je pozitívna zmena myslenia detí, praktickým spôsobom učia, ako byť lepší k životnému prostrediu aj k sebe navzájom. „Do programu sa zapojilo viac než 290 slovenských škôl, a aj podpora DATALANu prispeje k realizácii vzdelávacích programov, vďaka ktorým sa pozitívne zmeny dotknú nás všetkých," zhodnotil Juraj Hipš, riaditeľ občianskeho združenia Živica.

Tretím projektom, ktorý si podľa DATALANu zaslúži nielen podporu, ale aj ocenenie nás všetkých, je MAGNA nemocnica. Nákupom zdravotníckeho materiálu v MAGNA nemocnici môžu ľudia podporiť zdravotnú starostlivosť pre deti a ich rodiny v krízových oblastiach sveta. MAGNA pôsobí na troch kontinentoch sveta, kde spolu na projektoch pracuje viac ako 500 MAGNA pracovníkov. „Sme radi, že spolu dokážeme pomôcť v núdzi a odhaliť svoju ľudskosť tvárou v tvár k humanitárnym katastrofám, násiliu a chudobe," ocenila podporu projektu Michaela Benedigová za organizáciu MAGNA.
Inovovať sa dá v každej oblasti, nielen v IT biznise. DATALAN pomáha rozvíjať projekty a osobnosti, ktoré inšpirujú svojím entuziazmom, zanietením a odvahou prekračovať hranice. Aj táto myšlienka bola posolstvom kampane ĎakujemeDATALAN, ktorej tvárami sa stali inšpiratívne osobnosti a talenty ako napr. Mária Virčíková, vedkyňa v oblasti umelej inteligencie, Matej Drlička, zakladateľ najväčšieho letného festivalu VivaMusica!, či najlepší svetový city downhill-biker Filip Polc.

V digitálnej ére stačí často jediný klik, aby sa veci zmenili k lepšiemu. Webstránka kampane www.dakujemedatalan.sk zaznamenala 9 800 návštev a svojím kliknutím rozhodlo o podpore projektov viac než 3 060 ľudí.

DATALAN

www.datalan.sk

Asistent učiteľa je žiadanou a potrebnou

S nárastom počtu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rastie aj záujem rodičov integrovať svoje deti do bežných škôl a pre uľahčenie tohto procesu využívať aj podporu asistenta na vyučovaní. Z výsledkov prieskumu, ktorý uskutočnilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) v roku 2015 vyplynulo, že učitelia i riaditelia škôl vidia najväčší prínos asistenta učiteľa v tom, že individuálnym prístupom pomáha v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu žiakom, ktorí majú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Tým pádom môžu byť aj žiaci s takýmito potrebami integrovaní do bežnej školy a môžu sa vzdelávať v hlavnom prúde vzdelávacieho procesu. Asistent učiteľa s pomocou špeciálneho pedagóga a školského psychológa, pomáha skvalitňovať vyučovací proces žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním.

Štátna tajomníčka R. Kanovská odovzdala polročné hodnotenie žiakom v Trnave a diskutovala aj o asistentoch učiteľa.
Zdroj: MŠVVaŠ SR, Foto: Tomáš Sokol

Asistent je pre žiaka oporou

Asistent sa stáva pre žiaka oporou a prostredníctvom jeho odbornej práce sa v mnohých prípadoch aj zlepšujú študijné výsledky takýchto žiakov. Školy ďalej v prieskume uvádzali, že žiaci sú komunikatívnejší, uvoľnenejší, na vyučovaní sa aktívne zapájajú do vyučovacieho procesu a majú chuť navštevovať školu. Veľmi potešiteľné bolo hodnotenie, že žiaci samostatne napredujú v spolupráci s asistentom učiteľa aj vďaka tomu, že im je venovaná dostatočná pozornosť.

Kým napríklad v roku 2012 ministerstvo školstva poskytlo dodatočné nenormatívne prostriedky na financovanie 622 asistentov učiteľa, tak v roku 2015 to bolo už 1 645 celých úväzkov pre asistentov učiteľa.

„No a pokiaľ sa pozrieme bližšie na minulý rok 2015 tak, tak zo spomínaných úväzkov financovaných z nenormatívnych prostriedkov základné a stredné školy zamestnali spolu 1 837 asistentov učiteľa. Okrem tohto počtu pôsobilo na slovenských školách ďalších 477 asistentov učiteľa, ktorých si školy financovali zo zvýšeného normatívu prideleného žiakom so zdravotným znevýhodnenímalebo z iných zdrojov.

Spolu teda v minulom roku pôsobilo na našich základných a stredných školách 2 314 osôb na pozícii asistenta učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením. Je to teda za uplynulé obdobie výrazný nárast," povedala pre Učiteľské noviny PhDr. Romana Kanovská, štátna tajomníčka MŠVVaŠ SR.

Ako sú financovaní?

Záujem zo strany škôl o pridelenie asistentov učiteľa je väčší, ako reálne pridelený počet z nenormatívnych finančných zdrojov. Dopyt po asistentoch učiteľa je stále vysoký, a to aj pre nasledujúce obdobie, pretože počet žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rastie.

Ministerstvo financuje náklady na asistentov učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením prostredníctvom § 4a zákona č. 597/2003 Z. z. ako nenormatívne finančné prostriedky. „Reálne to znamená, že zriaďovateľ základnej alebo strednej školy podáva žiadosť na ministerstvo prostredníctvom príslušného odboru školstva okresného úradu do 30. septembra príslušného kalendárneho roka a ministerstvo rozhodne o pridelení finančných prostriedkov na osobné náklady na asistenta učiteľa podľa kritérií uvedených v § 4a ods. 6 zákona č. 597/2003 Z. z. vzhľadom na disponibilný objem finančných prostriedkov. Finančné prostriedky sa prideľujú na kalendárny rok na schválený počet úväzkov asistentov učiteľa (napr. 0,5; 1; 2,5 a pod.)," spresnila štátna tajomníčka. Mesačný normatív na osobné náklady asistenta učiteľa v roku 2016 je 710 eur na jeden celý pracovný úväzok (8 520 eur/rok).

Je plnohodnotným členom pedagogického kolektívu

Asistent učiteľa, prípadne alternatívne pomenovanie pedagogický asistent, je v dnešnom živote školy dôležitou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. „Ani nemusím zdôrazňovať prečo – neustále sa zvyšujúci počet žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, rôznymi vývinovými poruchami si vyžaduje vytvárať podmienky a prostredie, ktoré pomôže dosahovať optimálne študijné výsledky," uviedla Mgr. Daniela Petríková, riaditeľka ZŠ Prokofievova 5 v Bratislave. Pedagogický asistent patrí do kategórie pedagogických zamestnancov, ktorí sa významnou mierou podieľajú na realizácii školského vzdelávacieho programu. Už len význam slova asistent napovedá, aká je jeho funkcia, že ide o odborne vzdelaného pomocníka.

„Jeho odbornosť spočíva v tom, že hľadá cesty a spôsoby, ako ovplyvňovať výchovu a vzdelávanie detí, spolupracuje s triednym učiteľom a ostatnými pedagógmi, pomáha žiakom priamo na hodine, vykonáva dozor cez prestávky, ale aj pri zapájaní sa žiakov do voľnočasových aktivít, sprevádza ich na iných formách vzdelávania (exkurzie, návštevy múzeí, výlety), úzko spolupracuje s rodičmi. Pre nás je pedagogický asistent plnohodnotným členom pedagogického kolektívu, ktorý má rešpekt učiteľov, vedenia školy a rodičov," vyzdvihla úlohu asistenta učiteľa Mgr. Petríková a porozpávala Učiteľským novinám príbeh ich žiaka.

Malý Samko bol pre nás výzvou

Pred niekoľkými rokmi prišla do školy mamička, ktorá hľadala pre svoje dieťa, ktoré malo diagnostikovanú PVP (pervazívna vývinová porucha) triedu s nižším počtom žiakov. Na škole bola takáto trieda, a zhodou okolností v nej na pozícii triednej učiteľky pôsobila učiteľka so vzdelaním špeciálny pedagóg. „Do tej doby sme sa nestretli na škole s dieťaťom s takouto „diagnózou". Malý Samko bol pre nás výzvou. Ako zvládnuť jeho špeciálne potreby, začleniť ho do života bežnej triedy aj medzi ostatných žiakov. Všetci sme sa mali čo učiť. Spolu so Samkom, ktorý sa učil žiť v kolektíve, rešpektovať ostatných spolužiakov a učiteľov, učili sa aj učitelia ako pracovať s takýmito deťmi. Všetci sme sa vzdelávali, zaujímali o problematiku."

Samko sa do určitej miery stal miláčikom školy. Rešpektovali ho rovesníci z ostatných tried, pomáhali mu. Chlapča rástlo a prekonávalo svoje najzávažnejšie problémy. (Pri PVP sa prejavuje narušenie v oblasti sociálnej interakcie, komunikácie a vzorcov správania).

To, že sa podarilo zvládať netypický spôsob správania dieťaťa bol výsledok úzkej a účinnej spolupráce rodičov, školy aj žiakov školy. Rodičia zabezpečili pre dieťa osobnú asistentku, ktorej prácu sami financovali. „Na podnet odborníkov sme postupne prijali ďalšie deti s takouto diagnózou a postupne vytvorili z rovesníkov špeciálnu triedu. Po dlhšom čase sme získali špeciálnych pedagógov (aj z vlastných radov, ktorí si doplnili štúdium špeciálnej pedagogiky) aj pedagogických asistentov (od školského roku 2014/2015). S podporou zriaďovateľa máme v súčasnosti na škole dve špeciálne triedy pre žiakov s PVP (bez mentálneho postihnutia)."

Pri PVP deti síce majú vyhranené záujmy, ale dokážu sa venovať aj iným činnostiam. Aj keď sa ich samotné vzdelávanie zabezpečuje v špeciálnych triedach, ich interakcia s rovesníkmi je zaistená cez prestávky a vo voľnočasových aktivitách. „Samko a jeho spolužiaci sú už ôsmaci a pomaly s ich rodičmi uvažujeme o ich ďalšom štúdiu, pretože väčšinou ide o výborných žiakov.

Dúfam, že našou prácou a spoluprácou s pedagogickými asistentmi a rodičmi sa nám podarí tieto deti pripraviť na plnohodnotný život v spoločnosti, ktorá stále nie je schopná prijímať ich bez výhrad. Všetci neradi spomíname na rok, keď sme do života uvádzali prvú špeciálnu triedu pre žiakov s Aspergerovým syndrómom – nekonečná reťaz sťažností, výmyslov, podrazov, ktoré sa snažili vytvoriť o nás a o našej škole obraz asociálov, ktorí bezprostredne ohrozujú bezpečnosť a zdravie intaktných detí. Nepochopenie pravého významu inklúzie vedie k nepochopeniu snaženia sa našich pedagógov. Inklúzia znamená prítomnosť, účasť, úspech a šťastie všetkých detí. Úspech je pritom spájaný s výstupmi vzdelávacieho procesu, ktoré presahujú rámec testovania vedomostí. Na tomto úspechu sa významnou

súčasťou pedagogického procesu

mierou podieľajú aj naši pedagogickí asistenti," dokončila dnes už úspešný príbeh riaditeľka ZŠ na Prokofievovej ulici v Bratislave, kde majú integrovaných žiakov aj v bežných triedach.

Nešetriť pochvaľou a povzbudením

Triedna učiteľka Mgr. Iveta Cichová si spoluprácu s asistentkou učiteľa pochvaľuje: „Práca asistentky je odborne aj ľudsky na vysokej úrovni a vo výchovno-vzdelávacom procese sa vzájomne dopĺňame. Pre žiakov je asistentka v mojej triede veľkým prínosom, je pre nich autoritou, zároveň aj pomocníkom a kamarátom. Spoločne s ňou riešia problémy, ktoré nastávajú v edukačnom procese, ale i mimo neho (bežné situácie v škole, ale aj ich osobné problémy). Pri spolupráci s rodičmi má takisto svoje zastúpenie, rodičom objasňuje spôsob práce potrebný pre dosahovanie pozitívnych výsledkov vo výchovno-vzdelávacom procese. Priamo na vyučovacích hodinách pomáha, povzbudzuje a motivuje tých žiakov, ktorým sa práve nedarí, a sleduje, či neskĺzavajú do denného snenia. Nikdy vo vyučovacom procese ani mimo neho nešetrí povzbudivými slovami, pochvalou a pozitívnym hodnotením ich výkonov. "Prítomnosť asistenta v bežnej triede je určite prínosom ako pre vyučujúceho, tak pre samotného integrovaného žiaka, ale i pre celý kolektív triedy.

Nemýľme si asistenta učiteľa s osobným asistentom

Práca pedagogického asistenta nie je ani zďaleka iba o tom, že počas vyučovacej hodiny pomáha jednotlivým žiakom s ich prácou na hodine. A aj táto pomoc má veľa foriem v závislosti od potrieb každého jedného žiaka a tiež konkrétneho vyučovacieho predmetu. „V praxi to vyzerá tak, že napr. na hodine slovenského jazyka sedím pri jednom žiakovi, na matematike sa striedavo venujem viacerým, a na niektorých predmetoch zas sedím mimo a iba sledujem, či všetci vnímajú výklad pani učiteľky, neodbiehajú v myšlienkach a zvládajú preberanej téme porozumieť.

Cez prestávky si každý z chlapcov nájde svoj spôsob, ako si oddýchnuť. Niekedy potrebujú úplne „vypnúť" a ponoriť sa do seba, inokedy sa spolu rozprávajú o svojich obľúbených témach alebo hrajú spoločne nejakú hru. Rovnako však majú možnosť osloviť mňa, ak sa potrebujú s niečím zdôveriť, či len tak „pokecať". Som s nimi takmer neustále," priblížila svoju prácu asistentka učiteľa Mgr. Ľubica Falťanová, ktorá zdôraznila, že základom pre úspešnú prácu pedagogického asistenta je kvalitná spolupráca a vzájomná dôvera medzi pedagógom, rodičom a asistentom. Viac než teoretické pedagogické vzdelanie jej v práci pomáha mentoring skúseného špeciálneho pedagóga v podobe triednej učiteľky.

Kde je rozdiel?

Rozdiel medzi osobným asistentom a pedagogickým asistentom je v samotnej práci, v požadovaných predpokladoch pre túto prácu a tiež v ich financovaní.

„Osobný asistent, už podľa názvu, pomáha s osobnými potrebami jednotlivca, či už dieťaťa alebo dospelého, ktorý je ťažko zdravotne postihnutý. Oblasti tejto pomoci definuje zákon ako oblasti mobility a orientácie, komunikácie a sebaobsluhy. Osobný asistent sa teda priamo nepodieľa na vzdelávaní žiaka a nevyžaduje sa u neho žiadna konkrétna odbornosť. Posudzovanie a financovanie osobnej asistencie je v kompetencii ÚPSVaRu," vysvetlila Mgr. Falťanová.

Pedagogický asistent, ktorý sa priamo podieľa na výchovno-vzdelávacom procese, musí mať i pedagogické vzdelanie. Financovanie pedagogických asistentov je v kompetencii Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Asistent učiteľa je pridelený učiteľovi, nie teda konkrétnemu žiakovi, na príslušnú školu.

„V praxi slovenských škôl sa však často stretneme aj s treťou formou asistencie a tou je asistent žiaka, ktorého platia samotní rodičia žiaka. V prípade, že škola nedostane pridelené prostriedky na pedagogického asistenta pre žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiak nespĺňa ani podmienky pre pridelenie osobného asistenta, pričom však asistenciu v triede nevyhnutne potrebuje (a jeho rodičia si to môžu finančne dovoliť), môže so súhlasom riaditeľa školy a triedneho učiteľa pracovať v triede so žiakom i takýto asistent," doplnila možnosti pomoci žiakom pedagogická asistentka.

Autorita, dôverník a kamarát

Na ZŠ Prokofievova pracujú asistentky v dvoch špeciálnych triedach pre deti s poruchami autistického spektra (PAS). Na vyučovacích hodinách im individuálne pomáhajú pri riešení zadaných úloh. To deťom vyhovuje, nakoľko sú radi úspešné a jedinečné a získavajú tak pozornosť sami pre seba.

Môžu tiež pracovať svojim vlastným tempom a uplatňovať pritom svoj spôsob riešenia. „Takto získaná dôvera dieťaťa umožňuje asistentke, v spolupráci s učiteľom, pomáhať pri riešenísociálnych a emočných ťažkostí detí s PAS v rodine a v škole. Máme skúsenosť, že deti prinášajú do triedy svoje problémy a otvorene o nich diskutujú medzi spolužiakmi. Asistent je v týchto situáciach spolu s učiteľom mentorom, dôverníkom a kamarátom. Asistent je pre ne bezpečný dospelý. Pomáha im aj v reálnych situáciách v škole, napríklad na dvore školy cez veľkú prestávku alebo v jedálni počas obeda. Tu sa deti s PAS stretávajú aj s ostatnými neintegrovanými deťmi a niekedy to prináša prekvapivé situácie na oboch stranách. Asistentka v týchto prípadoch pozoruje situáciu a pomáha deťom nájsť správne riešenie, prekonať pocit hnevu alebo hanby," pochválila prínos asistenta školská psychologička Mgr. Eva Hlistová.

V bežnej triede s integrovanými deťmi s ADHD (poruchy sústredenia) a PAS, je prácou asistenta nielen eliminovanie nežiadúcich prejavov správania týchto detí, usmerňovanie ich pozornosti na školskú prácu, individuálna pomoc na vyučovaní, ale aj práca s triedou na zdravej komunikácii a spolupráci. „Je ťažké v takejto triede získať si dôveru žiakov a udržiavať pozitívnu atmosféru.

Asistent je niekedy vnímaný ako strážca poriadku alebo ako opatrovateľ integrovaných. Aby si získal rešpekt a dôveru detí, potrebuje podporu učiteľa, jeho plnú dôveru a priestor na svoju prácu. Ak deti vidia, že asistent je pre učiteľa kolega a autorita, preberú tento model tiež. Otvorený, tvorivý asistent s rýchlym odhadom situácie a dôsledným správaním je pomocníkom pre učiteľa a tvorcom dobrej atmosféry v triede. Deti sa mu zdôverujú, žiadajú o pomoc, on ich učí priamo v teréne riešiť konflikty alebo sa im vyhýbať, učí ich pochváliť a podporiť sa navzájom," dodala Mgr. Hlistová.

Často riaditelia ani rodičia nevedia o možnostiach

Samkova mama hovorí, že súčasnú asistentku učiteľa si našli sami (t.j. ako osobnú asistentku žiaka) na základe odporúčania pracovníkov organizácie Andreas, okrem iného poskytujúcej odborné poradenstvo pre osoby trpiace poruchami autistickeho spektra. Ide v poradí o tretiu asistentku, prví dvaja boli študenti pedagogickej fakulty.

Na vyučovaní sa zúčastňovali na základe povolenia riaditeľa školy a pracovali podľa pokynov učiteľa: „Samozrejme ich činnosť sme hradili rodičia sami bez akéhokoľvek príspevku. Vybavovanie sociálneho príspevku sme vzdali hneď v počiatku nakoľko všetky lekárske správy a vyjadrenia odborníkov žiadali v aktuálnej podobe.

Náš sociálny systém totiž asi nevie ako často a ako neradi sa tieto deti podrobujú testovaniu cudzích osôb. Len na ilustráciu: stanovenie samotnej diagnózy trvalo štyri cca hodinové vyšetrenia u rôznych lekárov, keďže nie je asi jednoduché dieťa len tak "zaškatulkovať", navyše pri tom množstve porúch autistickeho spektra."

Po niekoľkých rokoch úspešnej spolupráce medzi učiteľmi a asistentmi sa pani riaditeľka ZŠ na Prokofievovej ulici rozhodla požiadať o pridelenie miesta asistenta učiteľa, ktoré škola napokon aj získala: „Pre nášho syna bolo veľmi dôležité že toto pridelené miesto pani riaditeľka obsadila práve osvedčenou Samkovou osobnou asistentkou. Musím na tomto mieste skutočne vyzdvihnúť neoceniteľnú spoluprácu, pomoc a pochopenie pani riaditeľky tak aj pani triednej učiteľky a ostatných aj nepedagogických zamestnancov školy, ako aj samotnej asistentky a tiež jej predchodcov."

Pomoc asistenta je prínosom

Pomoc asistenta je podľa skúseností Samkovej mamičky prínosom, nielen na samotnom vyučovaní ale napr. aj v rámci bežnej komunikácie so školou keďže jedným z rysov "autistu" je porucha pozornosti, takže napr. buď zabudne alebo prehliadne zadanie úlohy, väčšie množstvo zadaných úloh nie je schopný spracovať. Preto je potrebná úzka komunikácia s rodičmi presahujúca možnosti žiackej knižky či kontaktného zošita. „Keďže sa ako rodič stretávam nielen s rodičmi podobne postihnutých detí ale aj detí napr. s poruchami sústredenia alebo učenia (dysgrafia, dyslexia a pod.), dovolím si tvrdiť že veľa rodičov ale ani riaditeľov škôl o tejto možnosti nevedia. Ak aj vedia odrádza ich pravdepodobne množstvo zbytočnej byrokracie, ale aj fakt že vhodní asistenti takpovediac nerastú na stromoch a nevedia kde ich vlastne hľadať," zdôraznila Samkova mama.

Milica Šarmírová

PREMIÉRA

PONDELOK AŽ ŠTVRTOK
19:50

UTOROK AŽ PIATOK
11:00

REPRÍZA

TÉMA DŇA

S PETROM BIELIKOM

TA3
SPRAVODAJSKÁ TELEVÍZIA

www.ta3.com

BUĎTE S NAMI
O KROK VPRED

BIZNIS

S DANIELOU PIRŠELOVOU

STREDA
20:45

REPRÍZA:
ŠTVRTOK 12:45
PIATOK 16:45

TA3
SPRAVODAJSKÁ TELEVÍZIA

Aké sú aktivity odborárov?

V novom roku 2016 začalo vedenie Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovenku, v zložení: predseda Pavel Ondek a podpredsedovia František Šary, Iveta Majerová a Miroslav Habán, uskutočňovať aktivity, na ktoré ich poverili delegáti VII. zjazdu. Predstavitelia zväzu si uvedomujú dôležitosť momentálnej situácie a snažia sa využiť všetky možnosti na rokovania, ktoré vytvoria podmienky na presadenie oprávnených požiadaviek zamestnancov školstva.

Dňa 28. januára 2016 zorganizoval zväz stretnutie so signatármi Výzvy Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a partnerských reprezentatívnych organizácií rezortu školstva pre roky 2013-2016 vláde Slovenskej republiky k situácii v školstve z roku 2013, ktorí pôsobia v regionálnom školstve. Za účasti ministra školstva, vedy, výskumu a športu Juraja Draxlera sa na rokovaní zúčastnili zástupcovia Združenia základných škôl Slovenska, Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií SR, Asociácie stredných odborných škôl Slovenska, Slovenskej komory učiteľov, Asociácie súkromných škôl a školských zariadení, Základných umeleckých škôl SR, Združenia katolíckych škôl Slovenska, Nezávislých kresťanských odborov Slovenska a kampane a Dosť!. Účastníci stretnutia na úvod zhodnotili Výzvu z roku 2013 a dohodli sa, že opätovne požiadajú vládu SR, aby sa k nej vyjadrila a konkretizovala naplnenie jej jednotlivých bodov. Zároveň sa dohodli, že sa znova stretnú dňa 10. februára 2016, kedy spoločne vytvoria text memoranda určený politickým stranám kandidujúcim vo voľbách do NR SR. Memorandum bude obsahovať najdôležitejšie požiadavky, na ktorých sa zhodnú všetky zúčastnené organizácie a súčasne záväzok politických strán podporovať tieto požiadavky aj po voľbách. Odborový zväz týmto využíva svoje postavenie a vplyv a snaží sa o spájanie všetkých hlasov v školstve, pretože si je vedomý, že len tak možno dosiahnuť reálne výsledky. Takýto postup jednoznačne podporuje aj minister školstva.

Dňa 2. februára sa rovnako z iniciatívy zväzu stretli zástupcovia organizácií pôsobiacich na vysokých školách - Klubu dekanov fakúlt vysokých škôl SR, Rady vysokých škôl SR, Slovenskej rektorskej konferencie, Študentskej rady vysokých škôl a Asociácie doktorandov Slovenska. Na rokovaní sa opäť zúčastnil aj minister školstva a generálny riaditeľ sekcie vysokých škôl. Účastníci stretnutia zhodnotili stav vysokého školstva a poukázali na jeho najväčšie nedostatky. Následne sa zhodli na predbežných spoločných požiadavkách týkajúcich sa zabezpečenia kvality vzdelávania na vysokých školách, zvýšenia podielu HDP do školstva, platového ohodnotenia vysokoškolského učiteľa a výskumného pracovníka, rozvoja doktorandského štúdia, zamedzenia vracania prostriedkov z fondov EÚ a odmeňovania nepedagogických zamestnancov a zamestnancov na vedu a výskum. Na ďalšom stretnutí dňa 10. februára 2016 sformulujú výsledný text svojich požiadaviek, ktorý bude súčasťou spomínaného memoranda.

Zástupcovia zväzu sa zároveň postupne stretávajú aj s predstaviteľmi politických strán kandidujúcich vo voľbách do NR SR. Diskutujú s nimi o stave školstva, konkrétnych návrhoch na odstránenie najväčších nedostatkov a prípadnej povolebnej spolupráci pri presadzovaní požiadaviek zväzu. O priebehu týchto rokovaní a volebných programoch jednotlivých strán v oblasti školstva informuje zväz na svojej internetovej stránke.

V snahe o riešenie momentálnej situácie sa dňa 2. februára predstavitelia zväzu zúčastnili na mimoriadnom zasadnutí Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport. Minister školstva Juraj Draxler na výbore kritizoval načasovanie formy nátlakovej akcie organizovanej Iniciatívou slovenských učiteľov a namietal, že sa to nedeje štandardným európskym spôsobom prostredníctvom registrovaných odborov. Zároveň však súhlasí s tým, aby sa platy učiteľov zvyšovali po voľbách razantnejšie. Upozornil tiež na problémy v štruktúre prerozdeľovania finančných prostriedkov a v rozdelení kompetencií pri riadení a financovaní školstva. Informoval, že ministerstvo aktuálne pracuje na koncepčných zmenách a spoločne s odbormi a stavovskými organizáciami pripravia formuláciu požiadaviek do programového vyhlásenia novej vlády. Predseda parlamentu Peter Pellegrini súhlasil s tým, že môžeme diskutovať o tempe zmien ale nie o tom, že sa za posledné roky nič neurobilo. Rovnako ako minister aj on deklaroval, že sa v raste platov bude pokračovať. Výsledkom rokovania výboru by podľa jeho názoru mala byť jasná deklarácia a zväzok, že školstvo bude priorita všetkých parlamentných strán aj po voľbách. V prípade, že sa tak nestane, bude podľa neho oprávnené použitie aj krajných prostriedkov.Člen výboru Martin Poliačik upozornil na tri rôzne štatistiky zvyšovania platov od troch rôznych vládnych inštitúcií a kritizoval tri rôzne koncepcie troch ministrov za súčasnej vlády.

Zástupca Iniciatívy slovenských učiteľov Branislav Kočan namietal bagatelizovanie situácie, zvýraznil nedostatočné výsledky slovenských žiakov v testoch PISA a snažil sa vysvetliť opodstatnenosť štrajkových požiadaviek. Predseda zväzu Pavel Ondek pripomenul postup zväzu pred podpisom kolektívnej zmluvy na rok 2016. Uviedol, že zväz bol pripravený vyhlásiť štrajk v októbri 2015 v prípade, ak vláda nepristúpi na kompromisné riešenie zvýšenia platov všetkých zamestnancov školstva o 4%. Opätovne oboznámil s dôvodmi, prečo zväz nepodporil štrajk vyhlásený Iniciatívou. Zároveň však kritizoval postoj vlády ku Správe o stave školstva a nevýrazný záujem o riešenie najvážnejších problémov. Zdôraznil, že platy a finančné prostriedky v školstve sú stále nízke a že zväz sa spolu s partnerskými organizáciami bude snažiť o presadenie spoločných požiadaviek do programového vyhlásenia novej vlády. Členovia výboru odhlasovali výzvu pre všetky kandidujúce politické strany, aby deklarovali verejný záväzok prijať národný vzdelávací program na roky 2016 až 2020 s časovým harmonogramom aj potrebným finančným zabezpečením.Poslanci zároveň konštatovali, že riešenie problémov v školstve nahromadených za celú históriu SR vyžaduje pokračovanie v začatých zmenách naprieč celým politickým spektrom.

Všetky uvedené aktivity zväzu momentálne smerujú k zjednoteniu školského prostredia v snahe o vytvorenie potrebného tlaku na politikov. Je nevyhnutné, aby súčasťou programového vyhlásenia novej vlády boli konkrétne záväzky na zvýšenie kvality vzdelávania a zlepšenie sociálno-ekonomického postavenia všetkých zamestnancov školstva. Zväz vynaloží všetko úsilie, aby presvedčil všetky politické strany, že vzdelávanie a školstvo sa musia konečne stať reálnou a dlhodobou prioritou celej spoločnosti. Len tak sa môže Slovensko presadiť v medzinárodnej konkurencii ako úspešná a vyspelá krajina.

Mgr. Juraj Stodolovský
vedúci úradu OZ PŠaV na Slovensku

OZ ŠKOLSTVA A VEDY

Na rozšírenie kapacít škôlok pôjde 79 miliónov eur

Ministerstvo pôdohospodárstva SR vyhlásilo 28. januára v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu výzvu pre mestá a obce, v rámci ktorej sa môžu uchádzať o dotácie na rozširovanie kapacít materských škôl.

Ide v poradí už o tretiu výzvu. Prvé dve, v hodnote 9,5 milióna a päť miliónov eur, už mestá a obce čerpajú. Súčasná výzva ponúka samosprávam podstatne väčší balík peňazí.

Premiér Robert Fico pripomenul, že v rámci prvých dvoch výziev prišlo 693 žiadostí zo všetkých regiónov Slovenska. Dotáciu získalo 191 žiadateľov. Podľa slov ministra školstva SR Juraja Draxlera je nová výzva na rozširovanie kapacít materských škôl dobrou správou predovšetkým pre mladých rodičov.

„Dnes vedia, že ich deti budú môcť tráviť čas v nových a zrekonštruovaných škôlkach, pod dohľadom starostlivých učiteliek. Ja pripomínam, že naša krajina má v predškolských zariadeniach naozaj skvelú tradíciu. Aj dnes ponúkame možnosti predškolského vzdelávania, aké nie je také ľahké nájsť aj v mnohých európskych krajinách. Vláda Slovenskej republiky plní sľub zvyšovania kapacít materských škôl. Suma 79 miliónov predstavuje masívnu investíciu do predškolských zariadení a tiež to, že smerujeme k dosiahnutiu cieľa, ktorým je 95-percentná zaškolenosť detí vo veku od štyroch rokov do roku 2020," skonštatoval Draxler.

Zdroj: TASR

Ilustračné foto, zdroj: TASR/Radovan Stoklasa

Telocvične zrekonštruujú za 10 miliónov eur

Ilustračné foto, zdroj: TASR/Pavol Ďurčo

Zničené palubovky, okná, ktoré netesnia či obité náradie – aj to je realita, ktorú učitelia telocviku dobre poznajú a mnohí majú čo robiť, aby dokázali zabezpečiť hodinu na akej-takej úrovni. Ešte pálčivejší je problém u škôl, ktoré telocvičňu nemajú vôbec.

Na základe zberu údajov máme približne 255 plne organizovaných štátnych základných škôl a 50 štátnych stredných škôl, ktoré sa s týmto problémom potýkajú. Mnohé z nich preto nechávajú cvičiť deti napríklad na školských chodbách.

Ministerstvo vyčlenilo v rámci výzvy 10 miliónov eur – z toho 9 miliónov na rekonštrukciu, dostavbu alebo výstavbu telocviční a 1 milión na ich vybavenie. „To by malo pokryť tie najurgentnejšie stavy a je to prvý krok k zlepšeniu stavu slovenských telocviční a podpore športu," povedal minister školstva Juraj Draxler.

Niektoré školy pritom ani nepotrebujú veľa, aby sa stav telocvične rapídne zlepšil. Za tieto peniaze tak môže byť napríklad vynovená palubovka, nová strecha, nové okná, zrekonštruovaná elektroinštalácia či ústredné kúrenie. Použiť sa tiež môžu na rekonštrukciu sociálnych zariadení. ***Zdroj: TASR***

Na dofinancovanie VŠ pôjde 20 miliónov eur

Minister financií Peter Kažimír rozpočtovým opatrením rozhodol o poskytnutí 20 miliónov eur na dofinancovanie a rozvoj vysokých škôl na tento rok. Opatrenie je výsledkom rokovania Kažimíra s predsedom Národnej rady SR Petrom Pellegrinim, predsedom vlády SR Robertom Ficom, ministrom školstva Jurajom Draxlerom a s predstaviteľmi Slovenskej rektorskej konferencie (SRK), ktorú viedol jej predseda Rudolf Kropil.

Predstavitelia vlády zároveň so zástupcami SRK diskutovali o rekonštrukcii vysokoškolských internátov pre verejné vysoké školy, na ktoré vláda vyčlenila 50 miliónov eur. Kabinet rovnako ponúkol predstaviteľom SRK niekoľko alternatív, ako odbremeniť vysoké školy od záťaže spôsobenej korekciami pri využívaní fondov EÚ, ktorú školy nie sú schopné zvládnuť z vlastných rozpočtov. O týchto alternatívach sa podľa úradu vlády začne okamžite technický dialóg s cieľom uzatvoriť dohodu medzi vládou a SRK.

Zdroj: TASR, SITA, MŠVVaŠ SR

Ilustračné foto, zdroj: TASR/Štefan Puškáš

Potreba administratívneho personálu rastie, k projektu sa pripája i NÚCŽV

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny evidoval k decembru 2015 celkom 27 612 voľných pracovných miest, z toho 2 086 na pozíciu Administratívny pracovník. Počet voľných pracovných miest na túto pozíciu vzrástol od januára minulého roka trojnásobne, kedy ich ÚPSVaR SR evidoval 561. Nárast záujmu o túto pracovnú pozíciu, ako i jej vhodnosť pre rôzne skupiny obyvateľstva sú jedny z dôvodov, pre ktorý sa Národný ústav celoživotného vzdelávania pridal k projektu EUPA NEXT.

Národný ústav celoživotného vzdelávania sa stal od septembra 2015 partnerom a teda spoluriešiteľom medzinárodného projektu EUPA NEXT - Uznávanie formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa s cieľom napomôcť vytvoreniu komplexnej európskej certifikácie administratívneho personálu.

Administratívna oblasť je ľahko prístupná a pre nezamestnané ženy a ženy po materskej dovolenke veľmi atraktívna. Rovnako je administratívny personál zamestnávaný vo všetkých spoločnostiach a organizáciách v EÚ bez ohľadu na ich veľkosť a priemyselné odvetvie, jeho význam je preto nezanedbateľný. Tento dôležitý sektor je zároveň neregulovaný, pracujú v ňom ľudia so stredoškolským a často aj vysokoškolským vzdelaním rôznych stupňov a odborov bez ohľadu na kvalifikáciu.

Medzinárodný projekt EUPA NEXT sa zameriava na uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a jeho prienik s formálnym vzdelávaním prostredníctvom použitia formálneho akreditačného systému (ISO). Týmto spôsobom môžu byť ľudia bez formálneho vzdelania certifikovaní na základe toho, čo vedia a sú schopní urobiť. Cieľom projektu je vypracovanie metodiky pre certifikáciu neformálneho a informálneho učenia v neregulovaných povolaniach a zároveň vytvorenie komplexnej EÚ certifikácie pre administratívny personál.

Po vypracovaní prípadovej štúdie budú na základe jej výsledkov v druhej etape projektu prebiehať workshopy, kde sa administratívni pracovníci môžu vzdelávať v súlade s Európskym kvalifikačným rámcom a s certifikáciou ISO. Projekt potrvá do septembra 2018.

Projekt je financovaný prostredníctvom programu Erasmus Plus: KA2 - SPOLUPRÁCA PRE INOVÁCIE A VÝMENU OSVEDČENÝCH POSTUPOV, Odborné vzdelávanie a príprava - Strategické partnerstvá.

NÁRODNÝ ÚSTAV CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA

Súťaž pre všetkých slovenčinárov ZŠ

Prihláste sa do súťaže a vyhrajte sériu diktátov pre ZŠ

V spolupráci s vydavateľstvom Aktuell vám prinášame zaujímavú súťaž, ktorá je určená pre všetkých učiteľov slovenského jazyka na základných školách. Podmienkou súťaže je napísať krátky text na tému DIKTÁTY a GRAMATIKA, ktoré budeme postupne uverejňovať na portáli www.ucn.sk. Texty môžu mať ľubovoľný žáner, privítame aj príbehy zo školských lavíc na danú tému. Svoje príspevky posielajte do 19. marca 2016 na mailovú adresu redakcia@ucn.sk, do predmetu nezabudnite uviesť SÚŤAŽ – DIKTÁTY a GRAMATIKA. Troch výhercov vyžrebujeme 20. marca 2016.

Diktáty a cvičenia pre 5. ročník ZŠ Eva Cesnaková

Pomôcka na zvládnutie učiva slovenského jazyka v 5. ročníku. Zároveň poskytuje nácvik pravopisu, precvičovanie pravopisných javov, rozšírenie slovnej zásoby, zlepšenie vyjadrovacích schopností. Obsahuje vyše 150 úloh a cvičení na písanie podľa počutia a na samostatnú prácu a riešenia na kontrolu vypracovaných úloh a získaných vedomostí.

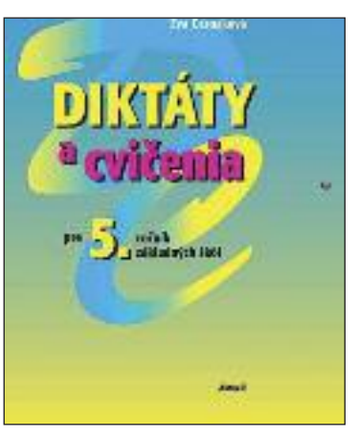

Diktáty a cvičenia pre 6 a 7. ročník ZŠ Eva Cesnaková

Pomôcka na zvládnutie učiva slovenského jazyka v 6. a 7. ročníku poskytuje: nácvik pravopisu, precvičovanie pravopisných javov, rozšírenie slovnej zásoby, zlepšenie vyjadrovacích schopností. Má časti ako zvuková rovina jazyka a pravopis - obojaké spoluhlásky a vybrané slová, významová rovina jazyka - slovná zásoba, tvorenie slov, tvarová rovina jazyka - ohybné a neohybné slovné druhy. Obsahuje vyše 150 úloh a cvičení na písanie podľa počutia a na samostatnú prácu a riešenia na kontrolu vypracovaných úloh a získaných vedomostí.

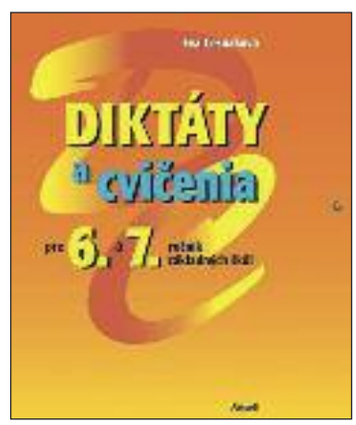

Diktáty a cvičenia pre 8 a 9. ročník ZŠ Eva Cesnaková

Pomôcka na zvládnutie učiva jazyka v 8. a 9. ročníku a prijímacích skúšok na stredné školy

V knihe nájdete:

Slovná zásoba a jej členenie
Ohybné a neohybné slovné druhy
Vetné členy – ich funkcie a delenie
Interpunkcia a jej používanie

V knihe nájdete vyše 160 diktátov na precvičovanie pravopisu a cvičenia na samostatnú prácu a riešenia na kontrolu vypracovaných cvičení a diktátov.

(red)

Bezplatné semináre pre učiteľov

Od polovice februára opäť štartuje séria vzdelávacích seminárov pre učiteľov. Účasť na seminári je pre učiteľov bezplatná. Od polovice februára pokračujú vzdelávacie semináre pre učiteľov zamerané na inovatívne formy výučby s využitím tabletov. S podporou spoločnosti SAMSUNG ELECTRONICS organizuje EDULAB tieto semináre už tretí rok. Učitelia majú na výber z troch vzdelávacích modulov, pričom každý je zameraný na rôznu náročnosť a aspekty vyučovania s modernými didaktickými prostriedkami.

Semináre sa uskutočňujú na 12 školách po celom Slovensku. Vedené sú skúsenými lektormi - učiteľmi, ktorí majú praktické skúsenosti z výučby s tabletom a ich cieľom je odovzdať tieto skúsenosti ďalej ostatným učiteľom. Semináre prebiehajú v malých skupinkách s maximálnym počtom 15 účastníkov, takže lektor má možnosť venovať sa účastníkom aj individuálne.

Viac informácií o projekte Škola na dotyk AKADÉMIA, ako aj o termínoch nadchádzajúcich seminárov je možné získať na akademia.edulab.sk.

19. ročník súťaže Vedec roka SR

Centrum vedecko-technických informácií SR, Slovenská akadémia vied a Zväz slovenských vedecko-technických spoločností vyhlásili 19. ročník súťaže Vedec roka SR.

Cieľom súťaže je oceniť a spoločensky vyzdvihnúť popredných slovenských vedcov a technológov z prírodovedných a technických oblastí vedy a výskumu za prínosy ich vedeckého bádania. Informovalo o tom ministerstvo školstva na svojej internetovej stránke.

Ocenenia za rok 2015 udelia vedcom v piatich kategóriách: Vedec roka SR, Vedkyňa roka SR, Osobnosť roka v oblasti technológií, Osobnosť roka v programoch EÚ a poslednou kategóriou bude Mladá osobnosť vedy.

Nominácie môžu do 11. marca posielať na mailovu adresu ncp-vat@cvtisr.sk všetky štátne, príspevkové a súkromné inštitúcie, ktoré sa venujú vede a výskumu. Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže sa uskutoční 10. mája.

Súťaž KRÍŽOVKA - Vyhrajte KNIHU

Zo života žiaka: Učiteľka je fajn, najmä ...

	surovina na výrobu piva	1	osobné zámeno	typ auta Ford		patriace Otovi	plemeno	latinský pozdrav	2	hliník (zn.)
telocvičný prvok					rázovitý kraj					
ruský veľtok					kul za horúca / zlatistý mok					
Andrea (dom.)				poľovnícka postriežka / náhle otrasy						naberaj do záhybov
disc-jockey			hidnuis-tický boh / šachová figúra					Severan / vlastníte		
	patriace Udovi / severské zvieratá						2 001 (rím.) / hudobná značka			
strýko						hlupaňa, po česky / peňažné poukážky				
osem-veslice					zn. šport. obuvi / čakateľ do rehole					
veľký nejedo-vatý had				diár / časť oceána						ukrýval
yterbium (zn.)			meno Lízy / ktorým smerom					vkladná knižka / pokles		
	putá / arzén (zn.)						naparuj / predložka			
st. zn. počítačov						zariadenia na meranie hmotnosti				
naša najväčšia dravá ryba						ovial				

Pripravil: Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov, www.szhk.sk

Autor: J. Farkaš

Tajničku nám pošlite do 7. marca 2016 na korešpondenčnú adresu redakcie:
Učiteľské noviny o.z., Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava.
Správne znenie tajničky môžete posielať aj na mailovú adresu redakcie: redakcia@ucn.sk.
Do predmetu mailu uveďte: Súťaž KRÍŽOVKA.

Troch súťažiacich, ktorí pošlú správne znenie tajničky, odmeníme zaujímavými knižnými titulmi. Výhercov uverejníme v nasledujúcom čísle Učiteľských novín a tiež na našej webovej stránke www.ucn.sk.

Účasťou v súťaži dáva každý súťažiaci súhlas na uverejnenie a použitie svojich osobných údajov.

Výhercovia z januárového čísla

Správne znenie krížovky z januárového čísla Učiteľských novín bolo: *Ten vyučujúci je najlepší, ktorý najviac naučí, hoci je aj prísny.* **Mená výhercov:** Marek Pataky (Bardejov), Lenka Adamičková (Malé Hoste) a Michaela Masaryková (Oslany).

Výhercom srdečne blahoželáme.

O holokauste sa môžu školáci dozvedieť v bývalom koncentračnom tábore

Programy na vzdelávanie o holokauste a 2. svetovej vojne, prispôsobené požiadavkám a potrebám škôl, vedia pripraviť v novootvorenom Múzeu holokaustu (MH) v Seredi. Múzeum má vlastné vzdelávacie centrum, ktoré poskytuje širokú škálu informácií. Pred viac ako rokom Múzeum židovskej kultúry, kam seredská inštitúcia patrí, napríklad vydalo doplnkové učebné texty Riešenie židovskej otázky v rokoch 1938-1945, ktoré boli distribuované na všetky stredné školy pre vyučovanie dejepisu.

Slovensko má prvé múzeum venované holokaustu.
Zdroj: SITA/SNM- Múzeum židovskej kultúry

Podľa slov vedúceho MH Martina Korčoka sú so školami v kontakte a krátko pred otvorením pracovníci oslovili mailami "každú jednu" na Slovensku s ponukou na návštevu a vzdelávanie. "Vieme pre základné i stredné školy pripraviť program, aby si mohli rozšíriť svoje učebné plány," povedal Korčok.

Okrem vzdelávacieho centra je v Seredi otvorený ďalší zrekonštruovaný barak tohto bývalého koncentračného tábora, otvorenie druhého sa pripravuje k začiatku leta, neskôr ešte ďalších dvoch. Je v ňom expozícia o riešení židovskej otázky na Slovensku, pracuje sa na expozícii o seredskom tábore, kde si deti budú môcť pozrieť, v akých podmienkach žili a pracovali Židia, vrátane detí. Mnohé deti sa v tábore priamo narodili. Medzi autentickými exponátmi je aj vozeň, ktorým transportovali ľudí zo Serede do vyhladzovacích táborov.

Výpovede svedkov, ktorí tábor prežili

"Disponujeme výpoveďami a sme v úzkom kontakte s tou hŕstkou ľudí, ktorá ešte zostala a tábor v Seredi prežila. Pripravujeme učebné materiály a krátke filmy o nich, o tom, čo ich tu postretlo," povedal Korčok.

"Naša muzeálna expozícia je v prvom rade mementom všetkých obetí holokaustu na Slovensku a s dôrazom na tých, ktorí boli väznení priamo tu, v Seredi. No okrem toho má aj ďalšie rozmery – je miestom, kde môžu potomkovia obetí nájsť posledné zmienky o svojich predkoch, ale aj miestom, ktoré predstavuje jeden z najdôležitejších odkazov pre budúce generácie bez ohľadu na rasu či náboženské vierovyznanie: ľudstvo nesmie dopustiť, aby sa história zopakovala," dodal Korčok. Múzeum bude otvorené v týždni vždy od nedele do štvrtka od 9:00 do 16:00 hodiny.

Múzeum otvorili 26. januára za účasti slovenského prezidenta, predsedu NR SR, predsedov vlád Slovenska a Česka a podpredsedu izraelského parlamentu. Každý z nich vyzdvihol potrebu pripomínať toto dejinné obdobie novým generáciám v snahe predísť jeho opakovaniu.

Stála expozícia v Múzeu holokaustu v Seredi.
Zdroj: SITA/SNM- Múzeum židovskej kultúry

Pohľad na pôvodné baraky, v ktorých priestoroch vzniklo Múzeum holokaustu v Seredi. Počas 2. svetovej vojny slúžili baraky najmä ako ubytovanie pre Židov. Snímka vznikla medzi septembrom 1941 a májom 1944. *Zdroj: SITA/Slovenský národný archív*

Autentickosť

Expozície Múzea holokaustu sú umiestnené v autentických historických objektoch – barakoch."Nebude to len múzeum, ale aj pamätník všetkým zavraždeným Židom v období holokaustu, a tým ľuďom, ktorí Židov zachraňovali. Zároveň tu bude vzdelávacie centrum pre študentov, ale aj širokú odbornú a laickú verejnosť. Dokážeme pripraviť vzdelávacie programy pre všetkých," tvrdí vedúci zariadenia Martin Korčok.

V prvej budove sa nachádza expozícia zameraná na riešenie židovskej otázky na Slovensku v rokoch 1938 – 1945. V druhej budove bude umiestnená expozícia zameraná na ubytovanie väzňov a ich pracoviská od betonárky, cez krajčírsku až po zámočnícku dielňu. V tretej budove znázornia ubytovanie väzňov v období, v ktorom tábor fungoval len ako koncentračný. Potomkovia obetí holokaustu môžu v Seredi nájsť posledné zmienky o svojich predkoch.

Projekt za takmer 2,5 milióna eur

Projekt rekonštrukcie barakov bývalého pracovného a koncentračného tábora Židov v Seredi za takmer 2,5 milióna eur bol financovaný z regionálneho operačného programu. Pripravilo ho a predložilo ministerstvo kultúry v spolupráci so Slovenským národným múzeom (SNM) – Múzeom židovskej kultúry. K zriadeniu Múzea holokaustu v Seredi sa pri príležitosti Pamätného dňa obetiam holokaustu a rasového násilia zaviazala Vláda SR svojím uznesením ešte v roku 2009.

Pracovný tábor v Seredi vznikol z vojenských útvarov v roku 1941. V prvej fáze ho vybudovali a zriaďovali v ňom pracovné dielne. V druhej sa stal jedným z piatich centier pre organizáciu transportov Židov. Ako pracovný tábor s výrobňou v dielňach fungoval v tretej fáze. V poslednej fáze od roku 1944 do konca marca 1945 sa stal koncentračným táborom. Od roku 1942 do konca roku 1944 v ňom pracovalo približne 700 až 1 200 väzňov. Podľa historikov boli v tábore veľmi ťažké životné podmienky, väzňov bili a znásilňovali.

Zdroj: TASR

Na fóre A dosť! minister Draxler o upratovaní a koncepčných zmenách

Slovenské školstvo na rázcestí – to bol názov diskusného podujatia kampane A dosť! Na stretntie prijal pozvanie aj minister školstva Juraj Draxler, ktorý poukázal na dosiahnuté výsledky a plány do budúcnosti. Stanislav Boledovič z kampane A dosť! predstavil memorandum Za lepšie vzdelávanie a budúcnosť Slovenska, ktoré vypracovali iniciátori kampane.

Minister Draxler sa dotkol aj zvyšovania platov: „Mnohí učitelia hovoria, že 22 percentné zvýšenie platov nevideli na výplatných páskach. Je to pravda, platy sa zvýšili o 22 %. Na druhej strane je pravda, že na mnohých školách nemuseli vidieť takéto vysoké zvýšenie. To je priemer.“ Dôvodom podľa predstaviteľa rezortu je to, že v systéme nie je celkom poriadok, nie je transparentný a peniaze sa strácajú.

Diskusné fórum kampane A dosť! Vedľa ministra Draxlera vpravo je S. Boledovič a J. Šmelková. Moderoval P. Demeš (vľavo).

Foto: Milica Šarmírová

“Na Slovensku sa musia v školstve udiať dve základné veci – upratovanie a koncepčné zmeny. Treba spraviť väčší poriadok vo financiách v regionálnom školstve a tiež v kompetenciách,“ dodal minister. Vyzdvihol význam rezortného informačného systému, ktorý prispieva k upratovaniu a dnes sú už prvé výsledky.

Ako uviedol, po voľbách treba podporiť učiteľov, realizovať zmeny v kontinuálnom vzdelávaní, ktoré je hanbou slovenského školstva. Zmeny musia nastať tiež v príprave budúcich pedagógov na vysokých školách. J. Draxler chce ešte v tomto období otvoriť túto problematiku s dekanmi pedagogických fakúlt.

Rektor UK v Bratislave Karol Mičieta upozornil na financovanie vysokých škôl. Na otázku Učiteľských novín ohľadne vzdelávania na vysokých školách odpovedal: „My máme asi desaťnásobne menej financií na to, aby sme mohli súťažiť so susednými krajinami. Problémom sú tiež platy vysokoškolských učiteľov. Platové tabuľky sú deformované.“

Mgr. Jana Šmelková, predsedníčka Študentskej rady vysokých škôl zdôraznila, že študenti uvítali diskusiu o školstve, o jeho prioritách, že oblasť vzdelávania je horúcou témou: „Študenti Pedagogickej fakulty UK oficiálne štrajk podporili. Týchto študentov zastupujeme aj my a tiež sme sa pridali k ich iniciatíve. Keď sa hovorí o platoch učiteľov – tak treba hovoriť, nielen o platoch učiteľov záladných a stredných škôl, ale je potrebné sa pozrieť tiež na platy absolventov a platy mladých odborných asistentov na vysokých školách. O tom sa veľmi nehovorí. Ak chceme mať dobré vysoké školy, ľudí, ktorí budú produkovať medzinárodnú kvalitu týkajúcu sa vedy a výskumu a budú perfektne učiť,tak v prvom rade sa musíme snažiť udržať na vysokej škole tých najlepších absolventov. Žiaľ čistý príjem mladého odborného asistenta je nižší, ako je štipendium doktoranda po dizertačnej skúške. Ako máme týchto doktorandov motivovať, aby zostávali na vysokej škole?“ Táto nepriaznivá situácia pretrváva nielen v humanitných, ale aj v technických odboroch. Prax týmto odborníkom ponúkne oveľa vyšší plat, než školstvo. Vysoké školy si tak vlastne nemôžu dovoliť zamestnať špičkových odborníkov. J. Šmelková sa stotožňuje s mnohými návrhmi ministra školstva. Študentská rada vysokých škôl diskutuje o problémoch a súhlasí s dobrými a podnetnými nápadmi.

Ministra teší, že školstvo je v médiách, lebo je potrebné aby sa o ňom intenzívne hovorilo. Šéf rezortu povedal pre Učiteľské noviny o dôležitosti školského prostredia: „Ja som zorganizoval dva okrúhle stoly o budúcnosti slovenského školstva, aby som umožnil reprezentantom stavovských organizácií a odborníkom stretávať sa. Vždy sa budem snažiť o to, aby ministerstvo bolo iniciátorom komunikácie a dialógu. To je pre nás podstatné a podstatné je to aj vtedy, keď vytvárame politickú garanciu, musí sa za ňu postaviť školské prostredie.“

Stanislav Boledovič hovorca kampane A dosť! predstavil Memorandum za lepšie vzdelávanie a budúcnosť Slovenska, ktoré vypracovali odborníci z kampane. Memorandum má 6 bodov a podľa S. Boledoviča sú v nich zahrnuté najvypuklejšie problémy slovenského školstva.

„Vo verejnej diskusii treba konečne vytvoriť Národnú stratégiu školstva a vzdelávania s cieľom vytýčiť dlhodobé smerovanie záväzné pre všetky vlády na nasledujúcich 10 rokov. Takáto stratégia musí vzniknúť do roka a je dôležité, aby napriek diskusiám a polemikám prišlo rozhodnutie,“ priblížil stratégiu hovorca kampane.

Ďalšie body Memoranda navrhujú zvyšovať financie na vzdelávanie aspoň o 150 miliónov eur ročne. Cieľom je v tomto prípade dosiahnuť čo najskôr úroveň priemeru krajín EÚ, ktoré dávajú na vzdelávanie 6 % percent HDP. Ďalej zvyšovať kapacity materských škôl tak, aby garantovali do roku 2020 miesto pre každé dieťa. Štvrtým bodom memoranda je, aby štát garantoval školám rovný príspevok na žiaka a spravodlivo financoval všetky školy bez ohľadu na počet žiakov či na zriaďovateľa. Vo vysokom školstve žiada vytvorenie systému nezávislej akreditácie a financovania vysokých škôl s cieľom nastaviť pravidlá podľa medzinárodných štandardov. V šiestom bode Memoranda sa hovorí o platoch učiteľov. Aktivisti navrhli zvyšovať priemerný plat učiteľov o 10 % ročne, aby sa prinavrátila povolaniu učiteľov spoločenská atraktivita a vážnosť.

Milica Šarmírová

Memorandum
za lepšie vzdelávanie a budúcnosť

1. Vo verejnej diskusii vytvoriť Národnú stratégiu školstva a vzdelávania – s cieľom vytýčiť dlhodobé smerovanie záväzné pre všetky vlády na nasledujúcich 10 rokov.
2. Zvyšovať financie na vzdelávanie aspoň o 150 mil. eur ročne – s cieľom, čo najskôr dosiahnuť úroveň krajín EÚ (6 % HDP).
3. Zvyšovať kapacity materských škôl – s cieľom garantovať do roku 2020 miesto pre každé dieťa.
4. Garantovať školám od štátu rovný príspevok na žiaka – s cieľom spravodlivo financovať všetky školy, bez ohľadu na počet žiakov alebo zriaďovateľa.
5. Vytvoriť systém nezávislej akreditácie a financovania vysokých škôl – s cieľom zvýšiť kvalitu a nastaviť pravidlá podľa medzinárodných štandardov.
6. Zvyšovať priemerný plat učiteľov o 10 % ročne - s cieľom prinavrátiť učiteľskej profesii spoločenskú atraktivitu a vážnosť.

Rekapitulujeme posledné štyri roky alebo

Pre školstvo bol náročný najmä posledný rok, keď sa rezortu podarilo zrealizovať a dokončiť agendu, ktorá nie je každoročná. Pod tlakom verejnosti i politikov rezort začal i často odkladané reformné kroky a najmä diskusiu na témy, na ktoré sa doteraz len ťažko hľadá zhoda ministerstva, stavovských organizácií ba popravde i širšej verejnosti. Čo všetko má školstvo za sebou a s čím sa v neľahkom súboji pasovalo?

Jedným z prvých krokov, ktorý sa v praxi účinne prejavil, bolo **zamedzenie prázdninovému prepúšťaniu učiteľov.** Toto opatrenie zaručilo učiteľom, že ich pracovný pomer na škole už netrvá len počas školského roka, ale aj počas letných prázdnin, čo ovplyvnilo nielen ich finančnú situáciu, ale aj psychickú pohodu.

Pod novým ministrom **sa zmenil chod vlastného úradu** ministerstva. Prvýkrát po mnohých rokoch dostali školy na začiatku školského roku **učebnice načas.** Prehľadnejší spôsob objednávania a distribúcie zabezpečuje i novo spustený edičný portál, cez ktorý si školy učebnice objednávajú od októbra 2015. Nákup učebníc anglického jazyka zo strany rodičov, rezort po štvrťstoročí odstránil, a to formou príspevku. Školy dostali 1,6 mil. eur vo forme **príspevku na učebnice anglického jazyka** pre prvý stupeň základných škôl.

Školou dosahované úspechy a práca so žiakmi neostali bez povšimnutia. **Takmer pol milióna eur získali na jeseň minulého roka tie školy, ktorých žiaci dosiahli úspechy na súťažiach, olympiádach,** či sa učitelia zúčastnili na medzinárodných projektoch. Tie mohli použiť hneď viacerými spôsobmi - odmeniť učiteľov, ktorí sa žiakom venovali, nakúpiť didaktickú techniku a učebné pomôcky, no i uhradiť náklady súvisiace s účasťou na týchto aktivitách.

Zásadnú zmenu v prípade školských vzdelávacích programov priniesli i **novoprijaté inovované štátne vzdelávacie programy.** Tie predstavujú pomoc učiteľom a riaditeľom, vo vzdelávaní detí a žiakov 1. a 2. stupňa základných škôl, ako i gymnázií, v poskytnutí návodu na vytvorenie školského vzdelávacieho programu.

Na zlepšenie postavenia učiteľa a zvýšenie jeho hodnoty v spoločnosti prijal rezort školstva nástroje na ochranu učiteľov. K nim patrí zriadený **Odbor ochrany práv v regionálnom školstve** i vydanie **príručky s modelovými príkladmi,** ktoré sú učiteľom návodom, ako presne postupovať, ak sú ich práva porušené. Úrad ombudsmana bude riešiť podnety v rámci regionálneho školstva a slúžiť bude nielen učiteľom, ale aj riaditeľom, zriaďovateľom, rodičom a samotným žiakom.

Stavovské organizácie ocenili, že **pracovníci ministerstva chodia viac do terénu,** aby s riaditeľmi diskutovali o technických otázkach fungovania škôl. Tieto stretnutia sa dejú okrem iného na zasadnutiach organizácií ako Združenie základných škôl Slovenska, Asociácia riaditeľov štátnych gymnázií a ďalších. Ministerstvo v tejto súvislosti oceňuje prístup stavovských organizácií pri pomoci v komunikácii so školským prostredím.

Príležitosťou vydiskutovať si kľúčové otázky a možnosť sústrediť na jedno miesto tých, ktorí majú skutočný záujem o zlepšenie situácie v školstve boli **rozhodne oba Okrúhle stoly**. Na jar i na jeseň 2015 si za jeden rokovací stôl sadli predstavitelia profesijných organizácií z oblasti školstva, zástupcovia školských odborov, zriaďovateľov, občianskych združení, ale aj rektori a dekani vysokých škôl, analytici a predstavitelia Slovenskej akadémie vied. Diskusia k jednotlivým témam regionálneho školstva i o postavení vysokých škôl, vedy a výskumu na Slovensku umožnila zjednotiť a skoordinovať kroky tak, aby sme boli schopní spoločne sformulovať jasnú politickú garanciu pre školstvo. Ako už minister školstva Juraj Draxler niekoľkokrát deklaroval, jeho cieľom je, aby bez ohľadu na rozloženie politických síl bolo školstvo do nasledujúceho obdobia nielen deklaratívnou, ale skutočnou prioritou, vrátane zmien vo financovaní.

Ubúdanie administratívy a viac času venovať sa žiakom je ďalším bodom, v ktorom minister školstva a učitelia našli spoločnú reč. Ministerstvo **zrušilo viacero tlačív** a značne zjednodušilo ďalšie, čím spravilo prvý v reťazi krokov, ktoré vedú k odbyrokratizovaniu školstva.

K tomuto má taktiež prispieť i funkčný Rezortný informačný systém. Po takmer šiestich rokov neúspechov s jeho spúšťaním, ministerstvo pod novým vedením za niekoľko mesiacov systém pripravilo na plnú prevádzku. Dnes je **Rezortný informačný systém naplnený údajmi** a rezort tak môže okrem iného od budúceho roku postupne opúšťať historicky prekonané dotazníkové zbery ako Eduzber , no i tie ďalšie.

Pomoc vo vzdelávaní žiakov a výučbu v súlade s dnešnou digitálnou dobou priniesol na jeseň 2014 oi. projekt Digi škola, ktorým **ministerstvo školstva dodalo** na 697 základných a 332 stredných škôl **20 tisíc tabletov.** Z celkového počtu 1 029 tabletových učební sa 67 z nich používa v školách, ktoré integrujú deti so špeciálnymi potrebami. Dodanie tabletov i na školy v Bratislavskom kraji má rezort školstva v pláne riešiť v ďalšom období.

Pomôcť školám efektívne a komfortne využívať existujúci bohatý digitálny vzdelávací obsah, ktorý je k dispozícii v Dátovom centre ministerstva školstva i predchádzať problémom s nedostatočnou kapacitou prístupu **pri celonárodných online projektoch a testovaniach,** do ktorých sa školy zapájajú umožnil projekt „Digitálne učivo na dosah“.

Učitelia dostávali oveľa väčšiu šancu, ako v minulosti, **zapájať sa do projektov EÚ** a byť za to odmenení. Len v rámci siedmich už schválených zámerov národných projektov sa vyčlenilo 37,5 milióna eur pre učiteľov. Je to takmer toľko, koľko sa k učiteľom dostalo za predošlých deväť rokov čerpania z predĺženého programového obdobia (44 miliónov eur)!

Prvýkrát pod súčasným vedením rezortu dostali učitelia Vianočný príspevok. V rámci litery zákona tak dostali učitelia v rámci priameho výkonu kompetencií príspevok 100 EUR na Vianoce 2014 i 2015. Na jeho vyplatenie vyzval minister školstva i rezort vnútra a obce a mestá na Slovenku, aby príspevok získali i zamestnanci v prenesenom výkone kompetencií.

Štyri zvyšovania platov priniesol rezort školstva od roku 2013. Cez kolektívne vyjednávania boli za posledné 4 roky navýšené výdavky na platy učiteľov v hodnote takmer pol miliardy eur – 15 miliárd slovenských korún. Zo štvrťročných výkazov ministerstva školstva spracovaných Inštitútom vzdelávacej politiky vyplynulo, zámer vlády zvýšiť platy učiteľov na 1,2 násobok mzdy v národnom hospodárstve je vo všetkých krajoch okrem Bratislavského splnený.

Lepšiu prípravu žiakov pre potreby trhu práce umožní i novo prijatý **Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave.** Ten po mnohých rokoch na Slovensku opäť zaviedol **duálne vzdelávanie.** V školskom roku 2015/2016 je doň zapojených 89 podnikov, 32 škôl a 422 žiakov. **Počet záujemcov zo strany zamestnávateľov neustále rastie** a pre školský rok 2016/2017 podalo žiadosť pre vstup do duálneho vzdelávania 262 zamestnávateľov a možnosť vzdelávania bude v 83 odboroch.

Nový vietor do športu a pohybu detí priniesol v neposlednom rade nedávno schválený **nový zákon o športe,** ktorý schválila masívna väčšina poslancov, a to 132, naprieč politickým spektrom. Zákon prinesie nové a prehľadnejšie pravidlá do financovania slovenského športu.

Vyčistenie legislatívy od duplicitných nastavení či právnych nezrovnalostí a úľavy učiteľom a rodičom od zaťažujúcich úkonov priniesol na jar nový legislatívny balík. Príkladom je **zrušenie povinných každoročných postupových skúšok** pre rodičov s deťmi v zahraničí alebo zavedenie elektronickej triednej knihy.

Uľahčenie uznávania dokladov pre študentov slovenských a českých škôl priniesla prijatá novela **Zákona o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií.** V praxi to znamená, že žiaden absolvent českého štúdia (či vysokoškolského alebo stredoškolského) už nemusí úradne overovať získané vzdelanie, každý doklad je automaticky platný (okrem uznávania na účely výkonu regulovaného povolania). Absolvent môže ľubovoľne pokračovať v štúdiu na slovenskej či českej škole bez toho, že by mal doklad o uznaní vzdelania. Zjednodušil sa taktiež zápis získaného titulu do občianskeho preukazu.

Významným posunom v kapacitnom riešení a lepšej geografickej dostupnosti materských a základných škôl bolo vypísanie výziev na zvyšovanie kapacít škôl a škôlok formou prístavby, rekonštrukcie či výstavby materských škôl modulového typu, kde bolo v rámci prvej a druhej výzvy vyčlenených 14,5 mil. eur. Ďalšie prostriedky, vo výške 500 000 EUR, vyčlenilo ministerstvo školstva na špeciálne materské škôlky, jednu v Bratislave, jednu na Strednom Slovensku a tri na Východe Slovenska. Ďalším balíkom pomoci je vypísanie výzvy na rozširovanie kapacít materských škôl i zo strany ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, v ktorej rezorty školstva a pôdohospodárstva vzájomne spolupracujú. O alokované prostriedky na výzvu v objeme 79 miliónov eur sa môžu uchádzať zriaďovatelia z celého Slovenska od januára tohto roka.

Výučbu žiakov v dvoj- a troj-smenných prevádzkach odstránili dotácie na výstavbu škôl, formou výstavby modulového typu, alebo opäť formou prístavby či inej pre danú školu vhodenej úpravy. Počas rokov 2013 – 2015 dotácia predstavovala sumu 7 043 000 EUR a týkala sa všetkých regiónov Slovenska.

Možnosť vo väčšom počte **absolvovať školy v prírode a**

čo všetko urobilo ministerstvo za toto obdobie?

lyžiarske zájazdy nebolo vždy možné, išlo častokrát o zaťažkávajúcu skúšku rodinného rozpočtu. Pomocou druhého sociálneho balíčka dostali z rozpočtu ministerstva školstva školsky na lyžiarske zájazdy sumu 14 264 250 EUR. Pre slovenské rekreačné zariadenia to znamená 800 000 prenocovaní žiakov, študentov, aj ich učiteľov. Ďalších 5 915 000 EUR dostanú školy na školy v prírode.

Proces integrácie dieťaťa so zdravotným znevýhodnením do klasického školského prostredia umožnil **výrazne navýšený príspevok ministerstva školstva na pôsobenie asistentov učiteľa** na školách. Kým v roku 2002 pôsobilo na školách v rámci nenormatívneho financovania 622 asistentov učiteľa, v roku 2015 ich bolo 1 645 (v prepočítaní na celý úväzok) .

Na úrovni vysokých škôl patrí k úspešne dotiahnutej agende **komplexná akreditácia vysokých škôl,** čo bola ďalšia z ťažkých tém, a to najmä z pohľadu komunikácie s vysokými školami i samotnou s tým spojenou administratívou.

Minister školstva Juraj Draxler začal po svojom nástupe do funkcie ministra klásť veľký dôraz na kvalitu vzdelávania na vysokých školách. Po rozhodnutí Akreditačnej komisie odobral niektorým vysokým školám akreditáciu, nepodpísal vznik dvoch nových vysokých škôl. Rovnako ministerstvo školstva **prostredníctvom motivačných štipendií podporuje štúdium na vybraných študijných odboroch** a to najmä tých, kde je o absolventov eminentný záujem na pracovnom trhu. I do budúcna je minister školstva pripravený prijať a podporovať také opatrenia, ktoré prečistia vysokoškolské prostredie tak, aby ostali len tie vysoké školy, kde je jasná kvalita.

K podpore vedy nepochybne patrí aj podpísanie **trojročnej stabilizačnej zmluvy pre Slovenskú akadémiu vied,** ktorá SAV garantuje minimálnu sumu 60 miliónov eur ročne, popri ďalších zdrojoch, ktoré má akadémia k dispozícii.

Popri revitalizácii vnútorného chodu ministerstva, kde sa vymenil celý rad riadiacich pracovníkov dostala **nové vedenie aj Štátna školská inšpekcia, Štátny pedagogický ústav a ďalšie priamo riadené organizácie ministerstva.**

Ministerstvu školstva sa podarilo úspešne ukončiť i dobiehajúce programové obdobie pre štrukturálne fondy Európskej únie a zároveň rozbehnúť nového pre roky 2014 – 2020, s čím bolo spojené veľké množstvo úkonov. Pozitívom rozhodne je, že sa podarilo z dobiehajúceho obdobia prostriedky úspešne dočerpať a zároveň pripraviť i pravidlá čerpania pre nové obdobie.

Zdroj: MŠVVaŠ SR, TASR

Chronológia udalostí v pôsobnosti ministerstva školstva počas štvorročného obdobia súčasnej vlády

26. novembra 2012
Začal historicky prvý neobmedzený štrajk školských zamestnancov. Zapojilo sa doňho asi 80 percent zamestnancov základných škôl, asi 70 percent zamestnancov stredných škôl a asi päť percent zamestnancov vysokých škôl. Ešte predtým, 13. septembra 2012, sa uskutočnil výstražný štrajk. Odborový zväz rozhodol o neobmedzenom štrajku 15. októbra toho roku. Rada zväzu vtedy oficiálne vyhlásila, že neprijíma ponuku vlády na päťpercentné zvýšenie platov školských zamestnancov. To by učiteľom prinieslo k výplate 36 eur mesačne, nepedagogickí zamestnanci by si prilepšili o 18 eur.

28. novembra 2012
Odborári ohlásili prerušenie štrajku.

3. decembra 2012
Vláda na dvaapolhodinovom rokovaní ponúkla školským odborárom opatrenia, na základe ktorých by hrubé platy zamestnancov škôl na budúci rok mohli vzrásť o vyše 7,5 percenta.

5. decembra 2012
Školskí odborári neprijali ponuku vlády. Štrajk ostal naďalej prerušený.

11. decembra 2012
Školskí odborári odštartovali štafetový štrajk.

13. decembra 2012
Poslanci NR SR schválili zákon o štátnom rozpočte. Podľa neho mali platové tarify učiteľov a odborných zamestnancov školstva od roku 2013 vzrásť o päť percent. O rovnaké percento si mali prilepšiť aj nepedagogickí zamestnanci.

7. mája 2013
Minister školstva Dušan Čaplovič (Smer-SD) predniesol v parlamente na riadnom rokovaní školského parlamentného výboru správu o stave školstva. Podľa opozičných poslancov v nej chýbali riešenia a finančné záväzky.

7. mája 2013
Školskí odborári zorganizovali v Bratislave zhromaždenie učiteľov, ktorí sa zišli pred Úradom vlády SR a pred parlamentom. Do hlavného mesta prišli učitelia podporiť systémové zmeny, ktoré sú pre školstvo podľa nich nevyhnutné. Poslancom odkázali, aby do správy o stave školstva zakotvili navýšenie investícií do školstva, a to každoročne o 200 miliónov eur, z čoho 140 miliónov by išlo na oblasť regionálneho školstva a 60 miliónov na vysoké školstvo.

3. júla 2014
Prezident SR Andrej Kiska prijal demisiu ministra školstva Dušana Čaplovača (Smer-SD). Do funkcie ministra školstva vymenoval bývalého štátneho tajomníka ministerstva financií Petra Pellegriniho (Smer-SD).

22. októbra 2014
Ustanovenia zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon), ktoré zaviedli priemer známok ako kritérium pre prijatie na strednú školu s maturitou, boli v rozpore s ústavou. Rozhodlo o tom plénum Ústavného súdu (ÚS) SR.

25. novembra 2014
Hlava štátu Andrej Kiska prijal demisiu ministra školstva Petra Pellegriniho (Smer-SD) a na jeho miesto vymenoval vtedajšieho štátneho tajomníka rezortu Juraja Draxlera (nominant Smer-SD).

25. marca 2015
Prezident SR Andrej Kiska podpísal nový zákon o odbornom vzdelávaní a príprave. Zabezpečiť mal plynulý prechod študentov stredných odborných škôl na trh práce bez potreby ďalšieho preškoľovania. Zákon nadobudol účinnosť 1. apríla 2015.

22. júla 2015
Prezident SR Andrej Kiska odobril podpisom novelu školského zákona, ktorá obsahuje viacero zmien, aj opatrenia proti segregácii žiakov v školách.

24. júla 2015
Ministerstvo školám mimoriadne poslalo 1,6 milióna eur, ktoré boli určené na učebnice angličtiny.

1. septembra 2015
Nadobudlo účinnosť ustanovenie školského zákona, ktorými sa stanovujú minimálne počty žiakov v triede základnej školy a osobitné prípady, v ktorých zriaďovateľ základnej školy môže určiť nižší počet žiakov v triede, ako je stanovený minimálny počet žiakov v triede.

5. novembra 2015
Svoju nespokojnosť so situáciou v školstve a postavením pedagóga prišlo pred Úrad vlády (ÚV) SR vyjadriť vyše 300 učiteľov. Protest s názvom Zraz dlhých nosov iniciovali bratislavskí učitelia, na bratislavské Námestie slobody však prišli aj zástupcovia učiteľov z iných regiónov Slovenska.

19. novembra 2015
Niektoré školy na Slovensku zostali zatvorené. Dôvodom bola akcia Deň zdravia, keď učitelia išli darovať krv alebo absolvovali lekárske prehliadky. Pedagógovia chceli týmto podujatím poukázať na zlú situáciuv školstve.

10. decembra 2015
Konala sa protestná akcia učiteľov pod názvom Babysitting Day. Organizátorom protestu bola Iniciatíva bratislavských učiteľov (IBU). Zámerom protestnej akcie bolo pripomenúť, že mzda slovenských učiteľov sa neodvíja od trhových pravidiel a je na úrovni sumy, ktorú sú ľudia ochotní zaplatiť za opatrovanie detí.

11. januára 2016
Iniciatíva slovenských učiteľov (ISU) vyhlásila štrajkovú pohotovosť a pohrozila ostrým štrajkom od 25. januára. Zdôvodnila to dlhodobým ignorovaním požiadaviek učiteľov či odborových a profesijných organizácií na zabezpečenie primeraného financovania školstva.

21. januára 2016
Zástupcovia Iniciatívy slovenských učiteľov (ISU) sa stretli s ministrom školstva Jurajom Draxlerom (nominant Smeru-SD). Na splnení požiadaviek ISU sa nedohodli.

25. januára 2016
Časť učiteľov vstúpila do ostrého, časovo neobmedzeného štrajku. Niektoré školy zostali zatvorené, inde vyučovanie prebieha v obmedzenom režime.

„To je hotová veda!“

Tieto slová si povieme keď sa stretneme s niečím, čo je pre nás komplikované a náročné. Na druhej strane veda môže byť zrozumiteľná, zaujímavá, ba dokonca aj zábavná. Na základe overených skúseností zo zahraničia sa učitelia základných a stredných škôl trenčianskeho kraja mohli dozvedieť, ako učiť prírodovedné a technické predmety hravou a príťažlivou formou.

Inšpiráciou na uskutočnenie Pilotného seminára k prírodovedným a technickým predmetom bola medzinárodná konferencia EMINENT 2015 v Barcelone. Seminára sa zúčastnili zástupcovia Metodicko-pedagogického centra (ďalej MPC) a začiatkom februára ho realizovalo Regionálne pracovisko (ďalej RP) MPC Trenčín. „Na workshopoch a seminároch ma prekvapilo mnoho jednoduchých nápadov, ako žiakov hravými pokusmi a skúmaním zaujať pri výučbe prírodných a technických vied,“ hovorí Miroslava Jakubeková, riaditeľkaRP MPC Trenčín. „Vlastné skúsenosti, zážitky a konkrétne výsledky robia vyučovanie príťažlivým a vedu zaujímavou,“ doplnila.

Odborného seminára sa zúčastnilo 30 učiteľov základných a stredných škôl. Prednášala ambasádorka EuropeanSchoolnet na Slovensku Zuzana Christozová. Pútavo predstavila skúsenosti slovenských aj zahraničných škôl z oblasti využívania poznatkov vedy a techniky vo vzdelávaní. Sú nimi napríklad inovatívne metódy či moderné vyučovacie pomôcky. Christozová taktiež poskytla zúčastneným informácie o možnostiach zapojenia sa slovenských škôl do medzinárodných projektov.

„Zaujala ma časť o možnosti využitia nanotechnológií v oblasti životného prostredia, ktorú možno do vyučovania zaradiť napríklad v ekológií, ale aj v odborných stavebných predmetoch. Už dávnejšie ma nanotechnológie zaujímali a som veľmi rada, že materiály sú v slovenskom jazyku,“ nadšene povedala Anna Orgoníková, učiteľka odborných predmetov na SOŠ stavebnej v Trenčíne.

Slovensko je partnerskou inštitúciou Európskej školskej siete (EuropeanSchoolnet - ES), participuje na rozhodovaní Riadiaceho výboru, nominuje členov pracovnej skupiny a ambasádorov. Spoluprácu realizuje sekcia regionálneho školstva v úzkej spolupráci s MPC.ES sa orientuje na podporu vzdelávania a využívanie najnovšíchtrendov v oblasti vedy, techniky, matematiky pre život, inovatívne prístupy k výučbe či rovnomerné zapojenie chlapcov aj dievčat do základov vedy a výskumu.

Účastníci Pilotného seminára k prírodovedným a technickým predmetom.

Projekt Scientix rozvíja spoluprácu medzi učiteľmi, výskumnými pracovníkmi, kľúčovými hráčmi a ďalšími odborníkmi v oblasti STEM predmetov (STEM - science, technology, engineering and maths). Prostredníctvom siete Národných kontaktných miest si projekt Scientix kladie za cieľ osloviť učiteľov v jednotlivých krajinách, prispievať k rozvoju národných stratégií a ďalších inovatívnych prístupov k vede a ku vzdelávaniu v matematike.

MPC

ZUŠ-ky úspešne rozvíjajú talenty

Tradícia umeleckého vzdelávania formou základných umeleckých škôl (ZUŠ) je cenným dedičstvom, ktoré vzniklo pred viac ako deväťdesiatimi rokmi v Bratislave. Prvou školou bola Hudobná škola pre Slovensko založená prof. Milošom Ruppeldtom. Základné umelecké školy poskytujú pre svojich žiakov nielen kvalitné a odborné vzdelanie, ale aj možnosť zapojenia sa do atraktívnych projektov, koncertov, muzikálov či súborov, ktoré sú organizované, ako na domácej pôde, tak aj v zahraničí.

Základné umelecké školy a centrá voľného času (CVČ), ktorých zriaďovateľom je hlavné mesto SR Bratislava, neustále zvyšujú kvalitu výučby a vytvárajú nové a atraktívne odbory a voľnočasové aktivity pre deti. Svoju ponuku prispôsobujú zdravej konkurencii a aj preto rozširujú výchovno-vzdelávací proces o nové predmety a odbory. Okrem výtvarných, hudobných, tanečných a literárno-dramatických odborov, si môžu žiaci vybrať aj novootvorenýodbor - audiovizuálna a multimediálna tvorba, ktorá sa aktívne približuje súčasnej modernej umeleckej tvorbe.

CVČ takisto reagujú na požiadavky detí, rodičov a nestále prichádzajú s novými nápadmi a záujmovými aktivitami. Nechýbajú krúžky, kde sa deti venujú Lego robotike, lodenému modelárstvu, ale aj tvorbe z hliny. Bez Centier si veľa rodičov nevie predstaviť prázdniny, ktoré aj vtedy otvárajú svoje brány pre ich ratolesti.

„Chcem otvorene povedať, že naše ZUŠ a CVČ spolu vytvárajú systémový celok odborného a kvalitného vzdelávania. Každá ZUŠ sa môže pochváliť úspešným jednotlivcom v každom odbore, svojimi kapelami, orchestrami alebo tanečnými súbormi,“ uviedla pre Učiteľské noviny riaditeľka sekcie školstva, kultúry a športu hlavného mesta Elena Poláková.

Riaditeľka sekcie športu, kultúry a športu E. Polaková (druhá zľava) s predstaviteľkami ZUŠ a CVČ. *Foto: Milica Šarmírová*

Medzi známymi bývalými absolventmi sú napríklad: Ľudovít Rajter, Ernest Šarközi, Richard Müller, Vašo Patejdl, Adela Banášová, Nela Pocisková, Samuel Tomeček, operná speváčka Linda Ballová či hlavný dirigent SND Rastislav Štúr.

„Do ZUŠ som chodila 14 rokov a začínala som v detskom speváckom zbore, ktorý v tom období viedla Ľubica Halová. Jej vďačím za to, ako som si obľúbila rôzne štýly. V ZUŠ Miloša Ruppeldtapracovalo a pracuje veľa odborníkov, umelcov, ktorí s láskou a odhodlaním vedú deti a rozvíjajú ich talenty,“ s potešením skonštatovala operná speváčka L. Ballová.

V Bratislave je 12 ZUŠ a 5 CVČ. V minulom školskom roku sa v ZUŠ vzdelávalo takmer 9 300 žiakov. Okrem odborného vzdelávania poskytujú ZUŠ pre svojich žiakov i možnosť zapojiť sa do domácich a zahraničných projektov, koncertov a umeleckých vystúpení. Tieto podujatia sú dobrým odrazom pre ich ďalšiu umeleckú kariéru.

Milica Šarmírová

O čom sú voľby pre učiteľov?

Situácia na Slovensku ukazuje, že predvolebné sľuby nie sú dôležité, ale realita ich plnenia. Postavenie učiteľa na Slovensku nie je závideniahodné. Výhody z učiteľského povolania neplynnú takmer žiadne a platy sú nízke.

Pavol Abrhan

Priemerný plat učiteľa v krajinách združených v OECD, kam patrí aj Slovensko, je 80 % platu vysokoškolsky vzdelaného človeka. Na Slovensku je to žiaľ menej ako 50 %. Požiadavky učiteľov sú dnes opodstatnené, pretože minister Čaplovič sľuboval priemerné platy na úrovni 1100 eur, ale realita je, že nedosahujú ani priemerný plat v národnom hospodárstve 860 eur a nástupný plat učiteľa je len o niečo vyšší ako 510 eur.

Som presvedčený, že na učiteľoch záleží, preto som sa počas leta stretol s mnohými učiteľmi a so všetkými odborovými zväzmi učiteľov a vypracoval päťbodový plán na zvýšenie postavenia učiteľa v spoločnosti. Ide o učiteľské byty, rekreačné pobyty, odborné stáže, ochranu voči šikane a zvýšenie platov v prvom kroku aspoň na priemerný plat v národnom hospodárstve a následne na priemernú úroveň v štátoch OECD. Prvé štyri opatrenia nestoja takmer nič, je to len o tom, aby sme povedali, že na učiteľoch záleží. Dve z nich som už v parlamente predložil, žiaľ, Smer ich nepodporil. Tieto voľby sú o tom, či sa reálne niekto postaví na stranu učiteľov alebo uveríme len prázdnym sľubom. Neponúkam bombastické sľuby, ale reálne riešenia, ktoré krok po kroku zabezpečia učiteľom vyššie postavenie v spoločnosti. Lebo na učiteľoch záleží! ***(VT)***

Platená inzercia

Učitelia na lyžiarskom zájazde

Ako sa vraví, nikto učený z neba nespadol. Preto sa musia vzdelávať aj tí, na školských lyžiarskych zájazdoch najpovolanejší, učitelia. Metodicko-pedagogické centrum (ďalej MPC) zorganizovalo pre stovku z nich lyžiarsky inštruktorský kurz.

Lyžiarsky výcvik patrí k obľúbeným športovým aktivitám žiakov. Z roka na rok sa preto ukazuje intenzívny záujem učiteľov o získanie spôsobilosti viesť lyžiarsky výcvik žiakov. Na základe novozavedeného príspevku od štátu pre žiakov na lyžiarsky výcvik bol v tomto roku o kurz zvýšený dopyt oproti minulým rokom. Regionálne pracoviská MPC Bratislava, Trenčín, Banská Bystrica, Prešov a detašované pracovisko MPC Komárno organizujú pre pedagogických zamestnancov základný zjazdový výcvik. Počas mesiacov január a február plánujúv 26 skupinách vzdelávať cca 350 učiteľov základných a stredných škôl. Vzdelávania sa zúčastňujú tí učitelia, ktorí ešte kurz za ostatných päť rokov neabsolvovali. Hlavný cieľ vzdelávacieho programu je aktualizovať profesijné kompetencie pedagogických zamestnancov potrebné na výkon inštruktora lyžiarskeho kurzu zjazdového lyžovania.

Kurzy MPC sú tak pre školy výhodné z viacerých hľadísk. Školy majú zabezpečeného kvalifikovaného inštruktora pre svojich učiteľov. Účastníci vzdelávania okrem teórie a metodiky základného lyžiarskeho výcviku navyše absolvujú aj zásady bezpečnosti na lyžiarskych svahoch a prvej predlekárskej pomoci pri zraneniach.

Učitelia - účastníci lyžiarskeho inštruktorského kurzu

Ako prví si v tomto roku lyžiarsky kurz na vlastnej koži odskúšali učitelia z Bratislavského kraja. Regionálne pracovisko MPC Bratislava „odštartovalo“ vzdelávanie už začiatkom tohto roka. Učitelia si počas 5 dní rozšírili vedomosti o organizácii lyžiarskych výcvikov podľa platnej legislatívy, prehĺbili si poznatky z oblasti bezpečnosti na lyžiarskych svahoch, získali praktické lyžiarske zručnosti a osvojili si v praxi metodiku postupných krokov výučby zjazdového lyžovania,“ vyjadrila sa M. Roučková, učiteľka kontinuálneho vzdelávania MPC pre telesnú výchovu. Lyžiarske kurzy MPC sa konajú v strediskách v rámci jednotlivých regiónov podľa snehových podmienok.

MPC má akreditovaný program Lyžiarsky inštruktorský kurz zjazdového lyžovania zaradený v ponuke vzdelávania od r. 2010 a vzdelávania organizuje každý rok. Počas ostatných piatich rokov získalo osvedčenie viesť lyžiarsky výcvik žiakov 2168 učiteľov a viesť snowbordingový výcvik 355 učiteľov.

Počty aktuálne prihlásených učiteľov: Bratislava – 100 učiteľov, Trenčín – 39 učiteľov, Banská Bystrica – 60 učiteľov, Prešov – 147 učiteľov, Komárno – 20 učiteľov.

Lucia Maková
manažérka publicity MPC

MPC malo zastúpenie v Štrasburgu

Metodicko-pedagogické centrum (ďalej MPC) sa začiatkom februára zúčastnilo na diskusnom fóre v Európskom parlamente. Reč bola o ochrane národnostného školstva.

Na diskusnom fóre prednášali odborníci slovenského a zahraničného školstva. Za MPC sa na diskusii zúčastnil zástupca Detašovaného pracoviska (DP) MPC v Komárne Ing. István Szőköl, PhD., ktorý sa venuje problematike škôl z vyučovacím jazykom maďarským. Odbornosť diskusie sa zvýšila tým, že na ňu boli pozvaní riaditelia a zriaďovatelia škôl a školských zariadení. Nechýbali návrhy na relevantné riešenia a odporúčania na riešenie problematiky pre odbor.

Na pozvanie europoslanca Józsefa Nagya (Most-Híd, v strede) sa zástupcovia národnostných menších stretli s cieľom hľadať riešenia a navrhnúť konkrétne opatrenia v rámci záujmu záchrany málotriednych, neplnoorganizovaných základných škôl národnostných menšín.

Zástupca MPC István Szőköl vo svojej prednáške poukázal na nie veľmi priaznivú situáciu málotriednych základných škôl s vyučovacím jazykom maďarským a upozornil aj na ďalšie možné nebezpečenstvo zníženia počtu žiakov. Na základe praxe sú najdôležitejšími výzvami pre školy s vyučovacím jazykom maďarským deti vyrastajúce v maďarsky hovoriacom prostredí a nulové základy slovenčiny či subjektívne hodnotenie študentov. Szőköl zdôraznil rozdiel medzi kvalitou a úrovňou vyučovania. Kvalita hovorí o tom, že sa dieťa dobre cíti v škole, kým úroveň svedčí o výkonoch, ktoré sú merateľné. Negatívnymi faktormi, ktoré znižujú kvalitu vyučovania sú veľký počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a nízka úroveň vyučovania cudzích jazykov vrátane slovenského jazyka.

Závery z diskusie boli teda jednoznačné. Povinnosťou vedúcich pedagogických zamestnancov je zamestnať učiteľov, ktorí ovládajú jazyk majority, a teda slovenský jazyk a vedia ho učiť tak, aby si ho žiaci obľúbili.Problém však treba začať riešiť už výučbou slovenského jazyka v materských školách. ***MPC***

Aké zmeny priniesla inovácia

V roku 2008 vznikol štátny vzdelávací program (ďalej len ŠVP), ktorého neoddeliteľnou súčasťou sú vzdelávacie štandardy pre jednotlivé predmety. V roku 2015 bola ministrom školstva, vedy, výskumu a športu schválená jeho komplexná inovácia.

Inovácia štátnych vzdelávacích programov pre základné školy sa týkala troch základných okruhov:
1. časovej dotácie, 2. štruktúry vzdelávacích štandardov, 3. formulácie výkonu a vymedzenia obsahu.

1. Časová dotácia

Prvým bodom, ktorého sa dotkla inovácia štátneho vzdelávacieho programu ako celku, bola zmena rámcových učebných plánov pre školy s vyučovacím jazykom slovenským (ďalej len RUP). Išlo o východiskový a najviac diskutovaný dokument inovácie.

RUP 2011	RUP 2015
časová dotácia stanovená na stupeň	časová dotácia rozdelená do ročníkov

Okrem vymedzenia časovej dotácie do ročníkov sa v rámci inovácie upravila:
- skladba vyučovacích predmetov,
- časová dotácia jednotlivých vyučovacích predmetov,
- poznámková časť RUP.

Zmena skladby vyučovacích predmetov:
- na 1. stupni ZŠ pribudol ako staronový vyučovací predmet prvouka,
- z 2. stupňa základnej školy boli odstránené vyučovacie predmety svet práce a výchova umením.

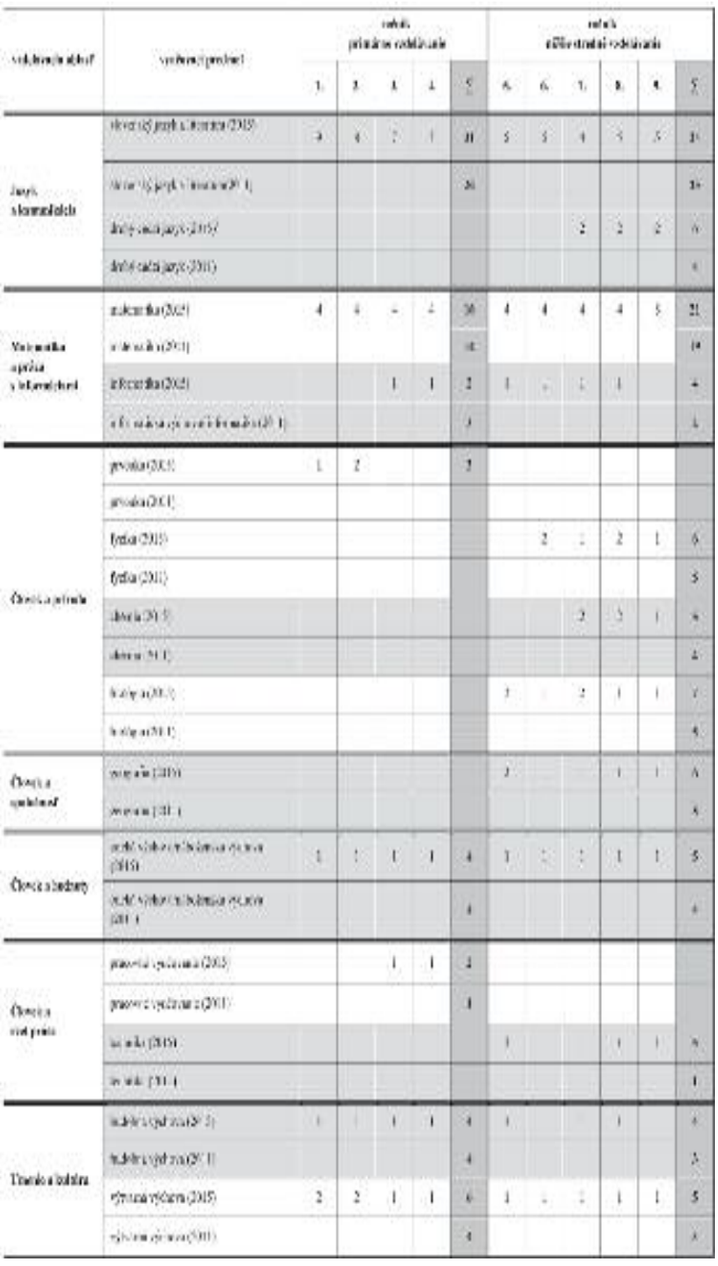

Z dôvodu rozdelenia časovej dotácie do ročníkov došlo k zníženiu počtu voliteľných (disponibilných) hodín

RUP z roku 2011	RUP 2015
1. stupeň ZŠ – 20 hodín	1. stupeň ZŠ – 20 hodín
2. stupeň ZŠ – 31 hodín	2. stupeň ZŠ – 19 hodín

Zmena časovej dotácie, ako aj pridanie predmetov si vyžiadalo úpravu poznámkovej časti RUP. Zmena sa týka hlavne otázky rozdelenia tried na skupiny v rámci vzdelávacej oblasti Človek a príroda, kde sa odporúča rozdelenie žiakov do skupiny pri témach, ktoré si vyžadujú nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov. (3) V RUP 2011 sa trieda mohla deliť na skupiny v závislosti od podmienok školy v zmysle vyhlášky 320/2008 Z. z. o základnej škole. (4)

Ďalšou zásadnou zmenou v poznámkovej časti je ***zavádzanie druhého cudzieho jazyka***. RUP 2015 zrušil povinné vyučovanie druhého cudzieho jazyka na 2. stupni ZŠ. Škole ostala **iba povinnosť ponúknuť druhý cudzí jazyk** žiakom, ale tí si ho nemusia zvoliť. Do RUP pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským bola pridaná nová poznámka, ktorá ošetruje status druhého cudzieho jazyka: „Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne.“ (5)

Vyučovací **predmet technika** sa v RUP 2015 vyučuje vo všetkých ročníkoch 2. stupňa ZŠ. Keďže jeho obsah prešiel komplexnou inováciou a obsahuje tematické celky Technika a Ekonomika domácnosti, poznámková časť uvádza nutnosť zastúpenia týchto tém v každom ročníku s ohľadom na personálno-odborné a materiálno-technické podmienky školy.

V pripomienkovom konaní sa školy zasadzovali za **možnosťrozdelenia časovej dotácie na celý stupeň.** Táto skutočnosť je zohľadnená v poznámke č. 7, ktorá dáva možnosť školám a učiteľom pripraviť si svoj vlastný program vzdelávania. V inovovanom školskom vzdelávacom programe (ďalej len iŠkVP) si môžu školy stanoviť iné rozloženie hodín v ročníkoch. **Môžu jednotlivé tematické celky, prípadne témy či výkony, zaradiť do vyučovania „po svojom“**, v zmysle stratégií a metód, ktoré škola preferuje.

2. Štruktúra vzdelávacích štandardov

Neoddeliteľnou súčasťou iŠVP sú vzdelávacie štandardy pre jednotlivé predmety, ktoré vymedzujú výkony a vzdelávací obsah. **Vzdelávacie štandardy** jednotlivých vyučovacích predmetov prešli **štrukturálnou zmenou.** Tá vychádzala zo základnej myšlienky inovácie, ktorou bola ***nadradenosť výkonového štandardu obsahovému.***

Vzdelávací štandard z roku 2008, 2011	Vzdelávací štandard 2015
rôznorodá štruktúra vzdelávacích štandardov – tabuľková aj netabuľková forma	zjednotená štruktúra vzdelávacích štandardov – všetky vzdelávacie štandardy majú tabuľkovú formu
rôznorodé uvádzanie, resp. neuvádzanie charakteristiky predmetu, cieľov a pod.	doplnenie a zjednotené uvádzanie charakteristiky predmetu a cieľov
vzdelávací obsah ako základný prvok	výkon ako základný prvok štandardu

V rámci inovácie sa štrukturálna zmena najmenej dotkla vzdelávacích štandardov **z cudzieho jazyka.** V iŠVP ostala zachovaná pôvodná štruktúra vzdelávacích štandardov, aká bola aj v pôvodnom ŠVP. Rovnako tak ostali **zachované** aj výstupné komunikačné úrovne vo vzdelávacích štandardoch. Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov predmetu v každom cudzom jazyku.

V rámci vyučovacieho predmetu ***slovenský jazyk a literatúra*** došlo na úrovni štruktúry dokumentu k **úpravám**. Okrem úvodných častí došlo k zjednoteniu štruktúry jazykovej a literárnej zložky predmetu. V pôvodných vzdelávacích štandardoch (2011) mali obe zložky odlišnú štruktúru. Jazykovú aj literárnu zložku inovovaného vzdelávacieho štandardu tvoria nasledujúce časti: aplikačný kontext, kľúčové kompetencie, predmetové kompetencie, výkon a obsah.

3. Formulácia výkonu a vymedzenie obsahu

Môžeme povedať, že inovácia štátnych vzdelávacích programov bola realizovaná v zmysleprechodu od obsahového štandardu k výkonovému. Vo vzdelávacích štandardoch ***sa dominantnou zložkou stáva výkon***, od ktorého sa odvíja vzdelávací obsah. V pôvodných vzdelávacích štandardoch bol postup opačný, resp. v niektorých prípadoch už začínala byť táto tendencia badateľná, ale nie úplne podporená. Základným stavebným prvkom vo viacerých vyučovacích predmetoch bol vzdelávací obsah.

Výkonový štandard je nadradený obsahovému štandardu a predstavuje uce-

štátnych vzdelávacích programov pre ZŠ 1

lený systém kognitívne odstupňovaných požiadaviek nažiaka. Učitelia môžu požiadavky bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať napríklad v podobe rôznorodých činností a učebných úloh. Majú tak priestor na vlastnú metodickú a didaktickú tvorivosť. **Charakteristickým znakom štandardov** je dôslednejšie zameranie sa na výstup zo vzdelávania. Výkonový štandard konkretizuje ciele predmetu. Výkony uvedené v štandardoch sa dosahujú postupne, preto si učiteľ stanovuje pre jednotlivé výkonové štandardy viac konkrétnych cieľov. Štandard učiteľa neobmedzuje v stanovovaní ďalších cieľov, ktoré považuje vzhľadom na aktuálnu úroveň vedomostí a myslenia žiakov v jeho triede za vhodné.

ŠVP	iŠVP
komplikovaný jazyk dokumentu	zjednodušený jazyk dokumentu
kvantitatívne rozsiahle dokumenty	zostručnené a prehľadnejšie dokumenty
výkon je úzko zviazaný s vyučovacím obsahom	výkon je formulovaný rámcovo

Napĺňanie samotných výkonov je špecifikované prostredníctvom obsahového štandardu. **Obsahový štandard vymedzuje základné učivo.** Definované výkony v ŠVP je možné splniť prostredníctvom rôznorodých obsahov.

Zmeny na úrovni niektorých vyučovacích predmetov

V rámci vzdelávacích štandardov došlo nielen k zmene štruktúry dokumentu, ale aj k zmene formulácií výkonov a k prehodnoteniu vzdelávacieho obsahu.

Slovenský jazyk a literatúra

• posilnenie pozície kompetencií a samotného výkonu,
• podpora činnostne zameraného prístupu,
• aplikačný kontext sa stáva dominantný v súvislosti s požiadavkou, že cieľom vyučovania predmetu slovenský jazyka a literatúra nie je len teoretické, ale najmä praktické ovládanie jazyka,
• rámcovo formulovaný výkonový štandard –umožňuje učiteľovi uplatňovať väčšiu mieru metodickej a didaktickej slobody,
• možnosť plánovania vyučovania podľa rozhodnutia učiteľa pod podmienkou dosiahnutia požadovaného výkonu,
• zmena formulácie kompetencií– ich aktualizácia hlavne v literárnej zložke,
• aktualizácia niektorých pojmov, ako napr. odstránenie pojmov korešpondenčný lístok, telefonický rozhovor a pod.,
• doplnenie kritérií hodnotenia kontrolných diktátov a slohových prác.

Cudzie jazyky

• inovácia názvov tematických okruhov, napr. Domov a bývanie sa zmenilo na Náš domov, Doprava a cestovanie sa upravilo na Človek na cestách, Multikultúrna spoločnosť sa zmenila na Uprostred multikultúrnej spoločnosti, Šport sa doplnil na Šport nám, my športu, Zamestnanie sa rozšírilo na Profesia a pracovný život a pod.,
• precizovanie citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky,
• aktualizácia vybraných pojmov,
• jasné vyznačenie povinných a odporúčaných častí vzdelávacieho štandardu,
• zaradenie časti lexika (okrem vyšších úrovní ruského jazyka) medzi odporúčané, nie povinné súčasti inovovaného vzdelávacieho štandardu,
• redukcia napr. jazykových prostriedkovv anglickom jazykupre komunikačnú úroveň A 1.1– redukcia počtu požadovaných číslovieк; vypustenie neurčitých zámen some/any; odstránenie väzby want to + neurčitok; odstránenie väzby like+sloveso+ing; vypustenie modálneho slovesa must a pod.

Matematika

• poradie tematických celkov v ročníku **nie je** vzdelávacím štandardom **určené,**
• upravené sú niektoré tematické celky, napr. v prvom ročníku ZŠ pribudli niektoré výkony, ako napr. porovnať a usporiadať (vzostupne, zostupne) predmety podľa dĺžky (šírka, výšky,...),
• väčšie zmeny v treťom a štvrtom ročníku, napr.presun násobilky do tretieho ročníka, pridaný nový prvok na rozvíjanie priestorovej predstavivosti (najmä manipulatívnou činnosťou), rozvíjaniekombinatorického myslenia a logického myslenia (základy výrokovej logiky – pravda – nepravda),
• presun tematických celkov z ôsmeho a deviateho ročníka do nižších ročníkov, napr. tematický celok Súmernosť v rovine (osová a stredová) zaradený do 5. ročníka a tematický celok Trojuholník, zhodnosť trojuholníkovdo 6. ročníka,
• v 6. ročníku pribudol (vrátil sa naspäť) aj tematický celok Deliteľnosť prirodzených čísel.

Prvouka, prírodoveda a vlastiveda

• zaradenie staronového vyučovacieho predmetu prvouka –z dôvodov propedeutickej prípravy na vlastivedné a prírodovedné vzdelávanie,
• z dôvodu zachovania kontinuity vzdelávacích štandardov vo vyšších ročníkoch vzdelávací štandard prvouky rozdelený do tematických celkov nadväzujúcich na vzdelávací štandard prírodovedy a vlastivedy v 3. a 4. ročníku základnej školy.

Biológia

• výmena vzdelávacieho obsahu medzi 8. a 9. ročníkom. Ide o nadväznosť na 5., 6. a 7. ročník. Tematické celky po zámene obsahov plynule na seba nadväzujú a rozširujú tak učivo o živých organizmoch z predchádzajúcich ročníkov,
• redukcia učiva o neživej prírode,
• zrušené časti: Námety praktických aktivít, Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania žiakov, Námety na tvorbu žiackych projektov – stali sa súčasťou výkonových štandardov.

Chémia

• redukcia obsahu a zjednodušenie jeho štruktúry,
• odstránenie tematického celku Chemické výpočty, čiastočne je však téma výpočtov zaradená v 7. ročníku (hmotnostný zlomok).

Fyzika

• zachované rovnaké tematické celky,
• totožná, reformou osvedčená, koncepcia s minimálnymi korekciami,
• väčší priestor na riešenie kvalitatívnych aj kvantitatívnych (výpočtových) úloh,
• zmena obsahu a výkonu v jednotlivých tematických celkoch, napr. v celku Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných látok vypadlo určovanie objemu geometricky pravidelných a nepravidelných telies; pribudol Pascalov zákon.

Geografia

• presun obsahu vyučovania celých ročníkov (s tým je spojená aj zmena používania učebníc v jednotlivých ročníkoch), 6. ročník – Afrika, Ázia (učebnica geografie pre 7. ročník ZŠ),7. ročník – Európa (učebnica geografie pre 8. ročník ZŠ), 8. ročník – Slovenská republika (učebnica geografie pre 9. ročník ZŠ), 9. ročník – Austrália, Oceánia (učebnica geografie pre 6. ročník ZŠ).

Etická výchova, výtvarná výchova

• zmena na úrovni formulácie výkonov – ciele orientované na činnosť žiakov, nie na činnosť učiteľa.

Technika

• členená na dve vzdelávacie oblasti: technika a ekonomika domácnosti. Pôvodný učebný predmet Svet práce – ochrana životného prostredia zaradený medzi voliteľné predmety s možným využitím časovej dotácie z disponibilných hodín v RUP.

Telesná a športová výchova

• zostručnenie základných tematických celkov,
• posilnenie tém týkajúcich sa zdravia a zdravého životného štýlu,
• podrobnejšie rozpracovanie výkonového štandardu,
• doplnenie požiadaviek na preukázanie telesnej zdatnosti pohybovej výkonnosti v primárnom vzdelávaní.

---

1) V článku sa sústredíme na RUP pre školy s vyučovacím jazykom slovenským.
2) V inovovanom RUP sa vyučovacie hodiny pre druhý cudzí jazyk neuvádzajú priamo v tabuľke, ale sú uvedené v poznámkach k rámcovému učebnému plánu. Z dôvodu porovnania počtov hodín sme tieto hodiny uviedli priamo v tabuľke.
3) Štátny vzdelávací program. Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaciprogram/rup_zs_pre%20z__%20s%20vyu__ovac__m%20jazykom%20slovensk__m.pdf [citované 2016-02-05].
4) Štátny vzdelávací program. Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/rup2.pdf [citované 2016-02-05].
5) Štátny vzdelávací program. Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/rup2.pdf [citované 2016-02-05].

O zmenách v iŠVP budeme učiteľov materských, základných, stredných aj základných umeleckých škôl informovať na pripravovaných pracovných stretnutiach – prihlasovanie je stále možné na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu www.statpedu.sk. Prihlášky sú uverejnené v hlavnej aktualite úvodnej stránky.

ŠPÚ ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

Veľkonočná výzdoba triedy:

Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide... je známa veršovačka, ktorá nám avizuje príchod tohto kresťanského sviatku i samotnej jari. Ako si spolu so žiakmi vyzdobiť triedu napríklad veľkonočným zajačikom z „vlastnej dielne šikovných rúk“ vám prezradíme na tejto dvojstrane.

Na výrobu veľkonočného zajaca budeme potrebovať: papierové ruličky, lepiacu pásku, štipec, lepidlo, lak, nožnice, drôt a na dozdobenie špajle, tavnú pištoľ, výkres, mašľu, farbičky a špagát.

V skratke si pripomeňme výrobu ruličiek z papiera:
Na výrobu papierových ruličiek budeme potrebovať papier, ihlicu číslo 2,5, pomôcku na ruličkovanie (zašle autorka v prípade záujmu), lepidlo. Ruličky moríme podľa toho, akú farbu výsledného výrobku chceme docieliť. Moríme moridlom na drevo; na výber je moridlo práškové alebo liehové. Liehové moridlá zakryjú aj prípadné reklamy.
Výrobu ruličiek z papiera sme popisovali pri výrobe vianočného stromčeka v decembrovom čísle Učiteľských novín; návod však nájdete aj na http://artmama.sme.sk/papierove-pletenie/papierove-pletenie-vyroba-vianocneho-stromceka/.

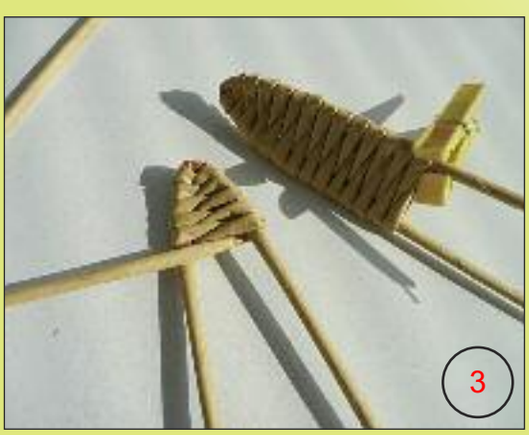

Ideme tvoriť:
Ako prvé si vyrobíme uši.
Budeme potrebovať približne osem ruličiek. Do osnovných ruličiek zasunieme drôt, aby sa dali uši nakoniec pekne tvarovať. Ruličku ohneme v polovici a snažíme sa dookola opletať novou ruličkou, v ktorej už drôt nie je. Vytvárame výplet tak, ako je znázornené na obrázku. (Začiatok ruličky podržíme presne v mieste ohybu tej ruličky, v ktorej je drôt a začneme vypletať okolo ruličky, v ktorej je drôt, teda ruličkou vytvárame ako keby nekonečnú osmičku. Raz spodkom raz vrchom).

Upletieme si hlavu zajaca.
Zoberieme si tri ruličky, spojíme ich do hviezdice s približne rovnakými rozstupmi, spoj zalepíme malým množstvom lepidla a do zaschnutia prichytíme štipcom. Priložíme štvrtú ruličku a začneme pliesť metódou točeného pletenia tak, ako sme plietli stromček; teda systémom zoberieme novú ruličku, podsunieme ju podpod jednu a ponad druhú ruličku (z hviezdice, ktorú sme vytvorili).
Celú hlavu zajaca pletieme v ruke bez formy, preto treba dbať na to, aby bolo pletenie rovnomerné. I tak sa nám môže stať, že každá hlava bude trošku iná.

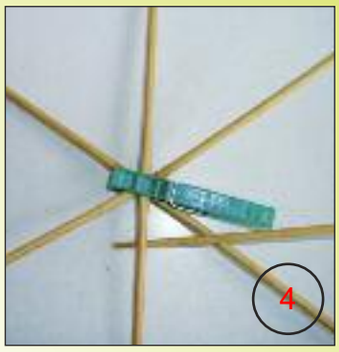

Pletieme až do vrchu. Dole rozširujeme, hore zužujeme. Pletieme tak, že sa najprv snažíme ísť od stredu hlavy smerom von a v polovici hlavy sa zase snažíme plynule približovať ku stredu. Vznikne nám pekná guľatá hlava.

zajačiky z papierových ruličiek

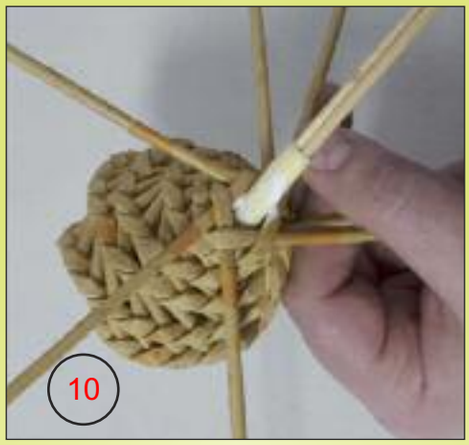

Do vzniknutého otvoru zasunieme cca 3 špajle omotané páskou, aby sa nám nerozoberali a oblepíme ich ruličkami. Lepený spoj ešte previažeme špagátom, schováme tak možné nedostatky. Hotový výrobok prelakujeme.

Dotvorenie zajaca a jeho zdobenie:
Zajacovi prichytíme uši k hlave tavnou pištoľou. Na výkres si nakreslíme tvár zajaca a taktiež ju na samotného zajaca prichytíme tavnou pištoľou. Tvár môžeme prípadne dotvoriť farbičkami. Krk ozdobíme peknou mašľou.

Dvojstranu pre Vás pripravila Mgr. Klaudia Duchoňová.
Kontakt: www.artmama.sme.sk nick: claudi1

Múzeum praveku podporuje vzdelanie detí

v pravekej súťaži získajú 3 triedy atraktívny vzdelávací program s výletom do Bojníc

Múzeum praveku Slovenska v Bojniciach vyhlásilo ku dňu 11. január 2016 v poradí už 6. ročník Veľkej pravekej súťaže. Do súťaže sa môžu zapojiť všetky základné školy na území Slovenskej republiky, a to do termínu 20. marec 2016.

Hlavnou výhrou v súťaži pre 3 školské triedy je návšteva jedinečného Múzea praveku Slovenska v Bojniciach (v areáli Prepoštskej jaskyne, skutočného pravekého sídla neandertálcov), s atraktívnym vzdelávacím programom Praveké tvorivé dielne a s dopravou autobusom do Bojníc. Podmienky súťaže nájdete na www.muzeumpraveku.sk (kapitola Vzdelávanie – Veľká praveká súťaž pre základné školy!).

Cieľom súťaže je podnietiť u detí záujem o históriu našej krajiny, kde všetci žijeme, zároveň rozvíjať ich tvorivosť, samostatnosť a kreativitu, tímovú spoluprácu v kolektíve a tiež hrdosť na dejiny nášho Slovenska, ktoré sú nedeliteľnou súčasťou histórie Európy i tohto sveta.

Na web stránke Múzea praveku (kapitola Vzdelávanie – Výučbové materiály zdarma - pomôcka pre pedagógov k dejepisu) nájdete aj nové výučbové materiály s témou praveku, ktoré si zdarma môžete stiahnuť a vhodne použiť na hodinách dejepisu k zatraktívneniu vzdelávacieho procesu žiakov.

Múzeum praveku Slovenska
Bojnice
www.muzeumpraveku.sk

V spolupráci s Múzeom praveku Slovenska v Bojniciach prinášame súťaž

Píšte a VYHRAJTE!!!

Rodinná vstupenka pre vyžrebovaného účastníka

Podmienky súťaže: Napíšte esej na tému PRAVEK do 15. marca 2016 a pošlite ju na mail redakcia@ucn.sk. Do predmetu uveďte SÚŤAŽ-PRAVEK.
Zo všetkých príspevkov vyžrebujeme jedného výhercu, ktorý získa rodinnú vstupenku. Meno výhercu sa dozviete v ďalšom vydaní Učiteľských novín a taktiež na webe **www.ucn.sk,** na našom FB a Twitteri.
Všetkým zúčastneným prajeme veľa šťastia!

Učiteľské noviny * Periodikum o školstve a vzdelávaní * Vydáva: Učiteľské noviny, o. z. * **Adresa a sídlo redakcie:** Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava * **IČO vydavateľa:** 42 418 089 * **Šéfredaktorka:** Mgr. Martina Miksová, mobil: 0948 038 354, e-mail: miksova@ucn.sk * **Redaktorka:** RNDr. Milica Šarmírová * **Štatutárny zástupca:** Mgr. Martina Miksová * **Facebook:** www.facebook.com/ucitelskenoviny * Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok príspevku a vykonať v rukopise potrebné štylistické a ďalšie úpravy tak, aby sa nestratil význam a obsah príspevku. Redakcia môže rozhodnúť aj o nezaradení príspevku na publikovanie. Redakcia sa nemusí stotožňovať s obsahom a názormi prezentovanými v príspevkoch * Majiteľmi ochrannej známky Učiteľské noviny sú OZPŠaV SR a MŠVVaŠ SR. Za štylistickú a jazykovú úroveň príspevkov zodpovedajú ich autori, v redakcii príspevky neprechádzajú jazykovými korektúrami * Učiteľské noviny sa distribuujú zadarmo * **Periodicita vydávania:** mesačne s výnimkou letných prázdnin * **Zadané do tlače:** 15. februára 2016 * **Registračné číslo** MK EV 5217/15 ISSN 0139-5769.